

UCHWAŁA NR XXVIII/193/2021
RADY GMINY DĘBNICA KASZUBSKA

z dnia 28 stycznia 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021 – 2025”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369) uchwała się, co następuje:

§ 1. Gmina Dębica Kaszubska przyjmuje „Strategię rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021 – 2025”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębica Kaszubska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Dębica Kaszubska

Krzysztof Badowski

Załącznik
do uchwały nr XXVIII/193/2021
Rady Gminy Dębica Kaszubska
z dnia 28 stycznia 2021 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DĘBNICA KASZUBSKA

na lata 2021-2025

Przedmowa

Niniejszy raport został wykonany przez zespół ekspertów IWK. Firma IWK powstała z myślą o specjalistycznym JST i ich podmiotów w kompleksowym rozwoju. Współpracując z klientami kładziemy szczególny nacisk na kooperację przynoszącą realne sukcesy z zakresu rozwoju obszarów i ich społeczności. Gwarancją sukcesu jest specjalistyczna wiedza naszych ekspertów, oparta na wieloletnim doświadczeniu i ciągłym doszkalananiu.

Raport sporządzili eksperci: Izabela Wikar, Celestyna Miłoś

Nota prawna

Niniejszy dokument został opracowany przez ekspertów firmy Izabela Wikar Konsulting z zachowaniem należytej staranności. Autorzy dokumentu posiadają rozległe doświadczenie w dziedzinach, których dotyczy zakres merytoryczny analiz i rekomendacji, a w procesie jego opracowania zostały wykorzystane możliwie najbardziej adekwatne, wiarygodne i aktualne dane. Jednocześnie należy zastrzec, iż firma Izabela Wikar Konsulting nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji gospodarczych podjętych w związku z wykorzystaniem treści niniejszego dokumentu. Ze względu na wysoki poziom złożoności procesów gospodarczych treść raportu nie może stanowić samodzielnej podstawy do podejmowania jakichkolwiek decyzji gospodarczych.

Niniejszy dokument jest materiałem ściśle poufnym. Kategoriecznie zabronione jest jego rozpowszechnianie lub kopiowanie w jakiegokolwiek formie i zakresie bez zgody Właściciela. Informacje zawarte w dokumencie mogą stanowić tajemnicę przedsiębiorstwa (na podstawie art. 11 ust. 4 Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) lub know-how Właściciela.

IZABELA WIKAR KONSULTING

Słupnice 861

34-615 Słupnice

NIP: 8172139001 | REGON: 380057480

Mail: iwkonsulting@gmail.com

Spis treści

Przedmowa	2
Nota prawna	2
Spis treści.....	3
1. Podstawa prawna.....	5
2. Przebieg prac i źródła danych.....	8
3. Diagnoza problemów społecznych w gminie Dębница Kaszubska.....	11
3.1 Demografia.....	11
3.2 Lokalny rynek pracy.....	18
3.3 Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura.....	22
3.4 Sytuacja edukacyjna.....	25
3.5 Stan opieki zdrowotnej.....	28
3.6 Życie kulturalne.....	30
3.7 Bezpieczeństwo publiczne.....	33
3.8 Grupy społeczne.....	36
3.9 Problemy społeczne.....	43
3.10 Stan i możliwości pomocy społecznej.....	51
3.11 Organizacje pozarządowe.....	54
3.12 Podsumowanie – analiza SWOT.....	56
4. Założenia strategiczne.....	61
4.1 Podstawy teoretyczne.....	61
4.2 Wizja i misja.....	62
4.3 Cele strategiczne i operacyjne.....	62
5. Realizacja Strategii.....	67
6. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja.....	79

7. Zgodność z dokumentami wyższego rzędu.....	82
8. Spis tabel.....	85
9. Spis rysunków.....	87

1. Podstawa prawna

Działalność pomocy społecznej reguluje szereg aktów prawnych. Najważniejszy z nich to Ustawa z dn. 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U.2020.1876 z późn. zm.). Określa ona zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej oraz zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Ustawa definiuje pomoc społeczną jako „instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”¹. Według zapisów ustawy pomoc społeczna ma wspierać osoby i rodziny w tym, by mogły one zaspokajać swoje niezbędne potrzeby i żyć w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa o pomocy społecznej wymienia szereg powodów udzielania pomocy osobom i rodzinom w ramach pomocy społecznej, a te powody to: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm, narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne.

Ustawa o pomocy społecznej jest aktem prawnym który poleca gminie opracowywanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W Rozdziale 2. Art. 16b. Ustawy wskazana jest niezbędna treść dla Strategii, na którą składają się:

- diagnoza sytuacji społecznej;
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią;
- określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

¹ Ustawa z dn. 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593).

- wskaźników realizacji działań.

Na mocy wskazanego aktu prawnego opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Konkretne aspekty pomocy społecznej, w szczególności kryteria, progi czy warunki realizacji określonych zadań i świadczeń pomocy społecznej, regulowane są w szeregu rozporządzeń, wśród których wymienić można m.in.:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie progu interwencji socjalnej (Dz. U. poz. 1762);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1358);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1609);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (Dz. U. z 2013 r. poz. 871);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. poz. 418);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. poz. 1598 oraz z 2006 r. poz. 943);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 278);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny (Dz. U. poz. 486);

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. poz. 543 i 1750)².

2 Akty prawne. Obowiązujące prawo – pomoc społeczna; Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej; <https://www.gov.pl/web/rodzina/akty>; dostęp: 11.12.2020.

2. Przebieg prac i źródła danych

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 podzielono na dwa etapy – etap realizacji prac analityczno-diagnostycznych oraz etap opracowywania części strategicznej.

Prace analityczno-diagnostyczne koncentrowały się na opracowaniu diagnozy problemów społecznych i określeniu stanu pomocy społecznej w Gminie Dębica Kaszubska. W toku prac wykorzystano szereg różnego rodzaju danych statystycznych, unaoczniających kondycję Gminy. Statystyki zaprezentowano z jednej strony w ujęciu dynamicznym (zmiany, trendy i dynamika w ostatnich latach), z drugiej – w ujęciu porównawczym (na tle innych gmin powiatu słupskiego, ogółu powiatu, województwa pomorskiego czy kraju).

Źródła danych wykorzystane przy realizacji części analityczno-diagnostycznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 to:

- statystyki publiczne dostarczające informacji na temat stanu różnorodnych aspektów życia społecznego w Gminie i jej okolicach, pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku, Komendy Miejskiej Policji w Słupsku i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku;
- statystyki dostarczone przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej, dotyczące pracy w obszarze pomocy społecznej – m.in. liczby świadczeń czy wydatków OPS na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w Gminie;
- wyniki badania ankietowego.

W tej części prac zrealizowano badanie ankietowe, które miało na celu zapoznanie się z opinią społeczności Gminy Dębica Kaszubska na temat sytuacji różnych grup społecznych w Gminie i postrzegania poziomu zagrożenia konkretnymi problemami społecznymi.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w dniach 9-23.11.2020 z wykorzystaniem techniki CAWI ((ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW), a zatem z wykorzystaniem ankiety internetowej.

Ankieta internetowa do wypełnienia przez mieszkańców została udostępniona na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dębicy Kaszubskiej, mediach społecznościowych Gminy Dębica

Kaszubska i Gminnego Ośrodka Kultury w Dębicy Kaszubskiej, sołectwa Dębica Kaszubska, Zakładu Gospodarki Komunalnej w Dębicy Kaszubskiej oraz grupy Głos Mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska. Link do ankiety internetowej został przekazany także do Urzędu Gminy w Dębicy, Zespołu Szkół w Motarzynie, Zespołu Szkół w Gogolewie oraz LGD Partnerstwo Dorzecze Słupi, gdzie zadeklarowano przeprowadzenie ankiety.

Ankieta została wypełniona przez 276 respondentów. Ich strukturę prezentuje tabela poniżej.

Tabela 1 Struktura respondentów ankiety internetowej

Kryterium	Opcje	Liczba respondentów	Udział procentowy
Płeć	Kobieta	197	71,4%
	Mężczyzna	79	28,6%
Wiek	Poniżej 17 lat	15	5,4%
	18-25 lat	30	19,9%
	26-40 lat	129	46,7%
	41-59 lat	84	30,4%
	Powyżej 60 lat	18	6,5%
	Wykształcenie	Podstawowe i gimnazjalne	26
Zasadnicze zawodowe		36	13,0%
Średnie		95	34,4%
Policealne		18	6,5%
Wyższe		101	36,6%
Status zawodowy	Uczeń/student	24	8,7%
	Pracownik fizyczny	54	19,6%
	Pracownik umysłowy	113	40,9%
	Przedsiębiorca	10	3,9%
	Rolnik	1	0,4%
	Emeryt	21	7,6%

	Bezrobotny	17	6,2%
	Inne	36	13,0%

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Wynikiem części analityczno-diagnostycznej była diagnoza problemów społecznych w Gminie Dębica Kaszubska, dla której syntetycznym podsumowaniem stała się analiza SWOT, porządkująca potencjał Gminy w aspekcie mocnych i słabych stron – sił i słabości Gminy Dębica Kaszubska w zakresie analizowanych sfer społecznych, a także wskazująca szanse i zagrożenia w jej otoczeniu.

Diagnoza problemów społecznych stanowiła punkt wyjścia do opracowania **części strategicznej** niniejszego dokumentu. Ta realizowana była przy współpracy eksperta firmy Izabela Wikar Consulting i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej.

W części strategicznej skupiono się na identyfikacji najważniejszych problemów społecznych w Gminie wynikających z przeprowadzonych badań i doborze odpowiednich sposobów radzenia sobie z nimi, które stworzyły siatkę celów strategicznych i operacyjnych, mających przybliżyć Gminę Dębica Kaszubska do osiągnięcia pożądanego stanu kondycji Gminy w obszarze społecznym w 2025 roku, nakreślonego w opracowanej w trakcie wspólnych konsultacji wizji.

Dla każdego z opracowanych celów operacyjnych przygotowano zestaw działań – konkretnych sposobów realizacji postanowień Strategii, a także wskazano ramy finansowe. Wyznaczono także mierniki realizacji celów, które posłużyć mają do weryfikacji w przyszłości stopnia realizacji Strategii w praktyce.

3. Diagnoza problemów społecznych w gminie Dębica Kaszubska

3.1 Demografia

Gmina Dębica Kaszubska to gmina wiejska położona w województwie pomorskim, w powiecie słupskim. Graniczy od północy z Gminą Słupsk i Damnica, od wschodu - z gminą Potęgowo i Czarna Dąbrówka, od południa - z gminami Borzytuchom, Trzebielino i Kołczygłowy oraz od zachodu - z gminą Kobylnica. Gmina Dębica Kaszubska oddalona jest 12 km od Słupska i około 30 km od Ustki.

Gmina Dębica Kaszubska zajmuje powierzchnię 300 km², co odpowiada 13% powierzchni powiatu słupskiego. Składa się z 43 miejscowości, z których największą jest siedziba władz gminnych - Dębica Kaszubska. Gmina leży częściowo na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Słupi, który w 2004 roku został włączony do sieci Natura 2000 jako Obszar Specjalnej Ochrony ptaków „Dolina Słupi”. Walory przyrodnicze związane z położeniem Gminy to jedna z mocnych stron tej jednostki samorządu terytorialnego, wpływająca na możliwości wykorzystania potencjału do rozwoju turystyki czy stwarzająca okazję do wypoczynku dla jej mieszkańców.

Gminę Dębica Kaszubska zamieszkuje 9,5 tys. mieszkańców, co czyni z niej 4. największą gminą w powiecie słupskim. W 2019 roku populacja Gminy była zbliżona do tej dekadę wcześniej, jednakże na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności notowała trend spadkowy – z 9,8 tys. mieszkańców w 2010 roku do 9,5 tys. mieszkańców w 2019 roku. W 2019 roku 49,9% mieszkańców stanowiły kobiety, 50,1% - mężczyźni.

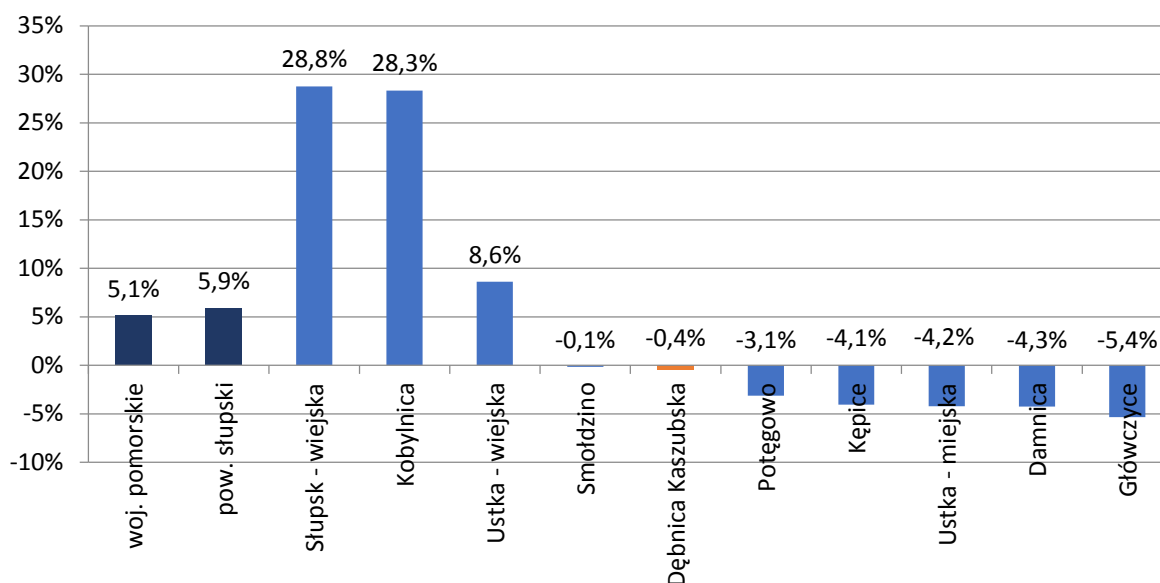
Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w latach 2009-2019

Typ jednostki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Słupsk - wiejska	14 140	15 478	15 775	16 065	16 317	16 558	17 049	17 383	17 724	18 002	18 206
Ustka	16 043	16 508	16 445	16 379	16 263	16 056	15 933	15 812	15 709	15 527	15 367
Kobylnica	10 012	10 602	10 755	10 965	11 076	11 302	11 491	11 858	12 186	12 594	12 848
Dębica Kaszubska	9 576	9 821	9 822	9 810	9 803	9 802	9 795	9 770	9 736	9 631	9 534
Kępice	9 446	9 595	9 558	9 510	9 445	9 449	9 406	9 363	9 294	9 197	9 063
Główczycze	9 487	9 638	9 601	9 552	9 475	9 436	9 371	9 251	9 148	9 075	8 979
Ustka	7 678	8 002	8 051	8 076	8 112	8 277	8 342	8 384	8 360	8 345	8 339
Potęgowo	7 104	7 200	7 196	7 168	7 128	7 091	7 064	7 031	6 979	6 953	6 882
Damnica	6 364	6 272	6 293	6 295	6 311	6 281	6 258	6 222	6 171	6 094	6 093
Smoldzino	3 380	3 454	3 459	3 547	3 507	3 475	3 431	3 427	3 430	3 398	3 375

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na tle innych gmin powiatu słupskiego Gmina Dębica Kaszubska jest jedną z tych, która w ostatniej dekadzie straciła najmniej mieszkańców. Można zauważyć, że dwie gminy w powiecie charakteryzują się szczególnie wysokim przyrostem liczby ludności – to Gmina Wiejska Słupsk oraz Gmina Kobylnica.

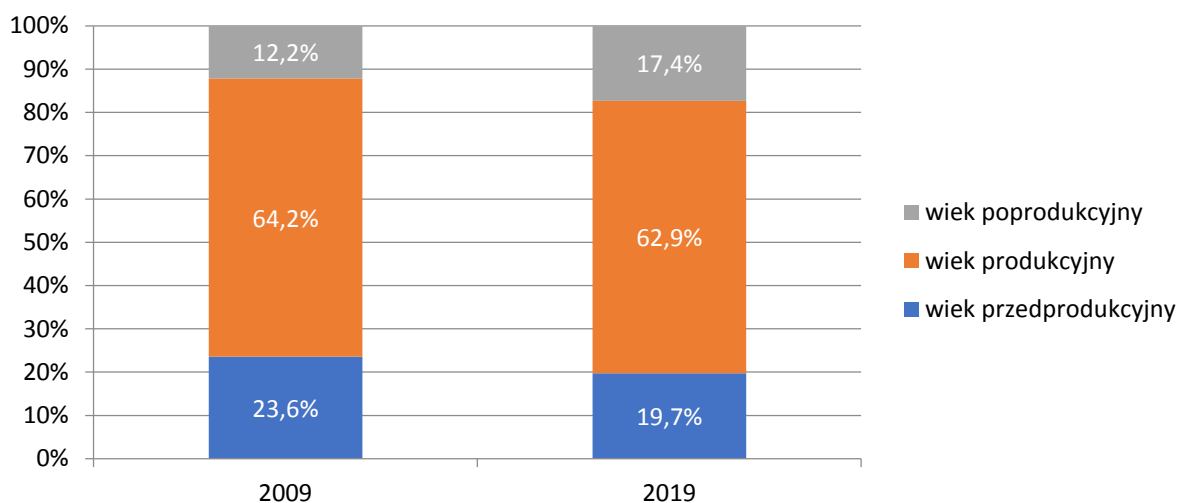
Rysunek 1 Zmiana liczby ludności w latach 2009-2019 w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2019 roku 62,2% mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska było osobami w wieku produkcyjnym (dla mężczyzn to wiek 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat). W 2009 roku ten odsetek wynosił 64,2%. W ostatnich latach w strukturze wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 12,2% w 2009 roku do 17,4% w 2019 roku, a spadł – osób w wieku przedprodukcyjnym – z 23,6% do 19,7%. To ogólnopolski trend starzenia się społeczeństwa. W relacji z ogółem województwa pomorskiego i powiatu słupskiego społeczeństwo Gminy Dębica Kaszubska jest „młodsze” – udział osób w wieku poprodukcyjnym wynosi w nich odpowiednio 20,5% i 18,8%.

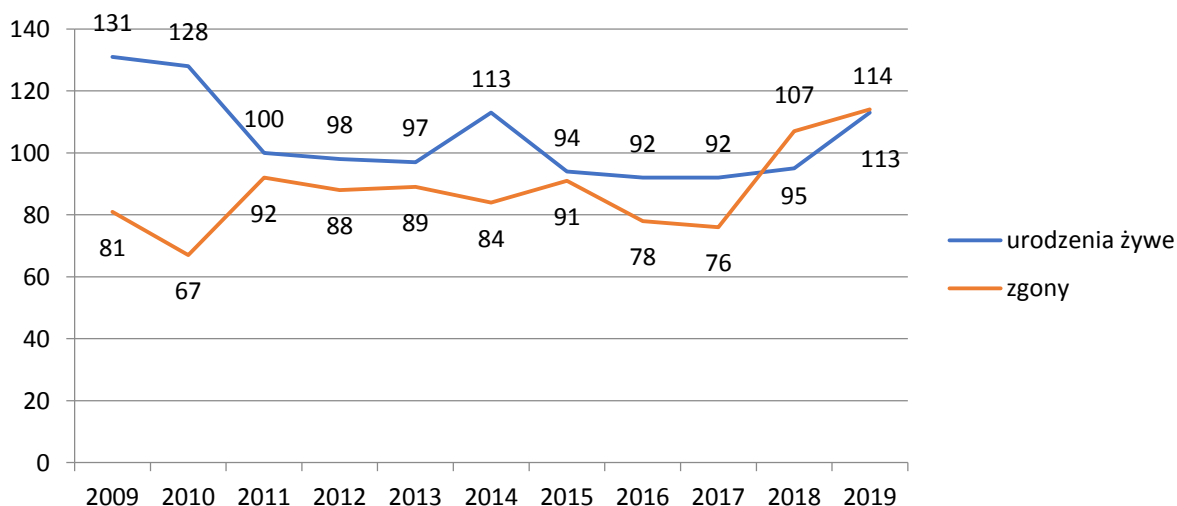
Rysunek 2 Struktura ludności Gminy Dębica Kaszubska w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w 2009 i 2019 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Średnio w latach 2009-2019 w Gminie Dębica Kaszubska rodziło się rocznie 105 dzieci, a notowano przeciętnie 88 zgonów. Gmina przez niemal całość wskazanego okresu utrzymywała dodatni przyrost naturalny – wyjątkiem są dwa ostatnie lata, gdy liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń.

Rysunek 3 Urodzenia żywe i zgony w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2009-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego Gmina Dębica Kaszubska charakteryzuje się relatywnie dobrym wynikiem w zakresie przyrostu naturalnego ze średnią z lat 2009-2019 na

poziomie 1,7‰. Są na terenie powiatu gminy z wyższym przyrostem naturalnym – w tym Gmina Wiejska Słupsk z największym średnim przyrostem naturalnym z lat 2009-2019 na poziomie 3,8‰, ale można także wyróżnić gminy o ujemnym przyroście naturalnym (Gmina Miejska Ustka, Gminy Kępice, Smołdzino), a średnia dla całego powiatu jest niższa niż w Gminie Dębica Kaszubska – 1,1‰.

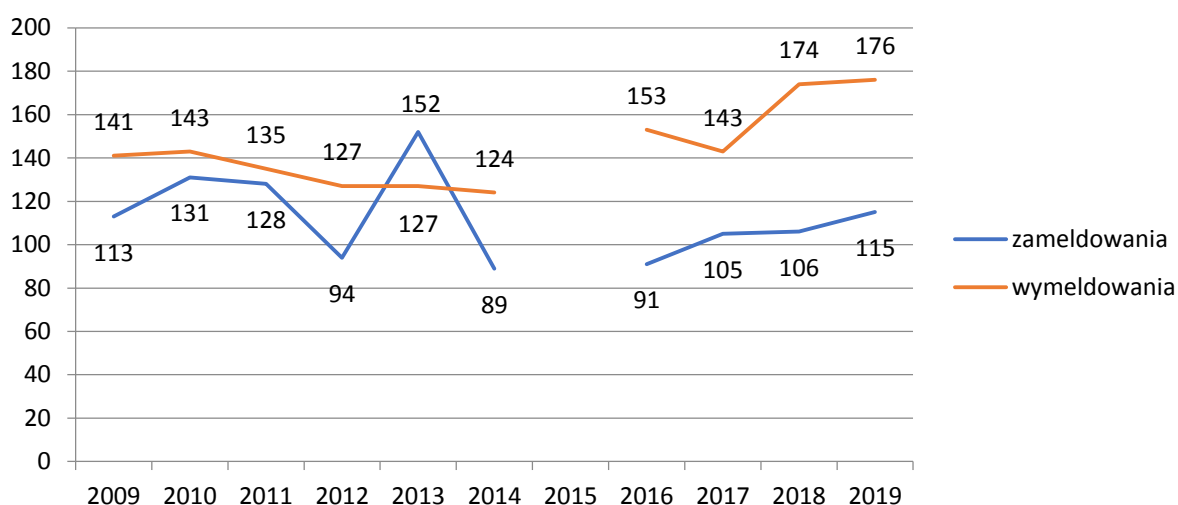
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Dębница Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w latach 2009-2019

Typ jednostki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	średni a 2009-2019
woj. pomorskie	3,4	3,3	2,5	2,0	1,7	1,9	1,5	2,0	2,5	1,8	1,5	2,2
pow. słupski	3,0	3,2	2,1	1,4	1,2	1,4	0,3	0,5	0,1	0,2	-1,2	1,1
Ustka - miejska	0,7	0,2	-1,3	-0,5	-1,6	-2,1	-3,6	-2,4	-5,2	-4,1	-6,5	-2,4
Damnica	4,1	3,8	5,6	3,3	2,4	2,2	0,6	0,8	1,8	2,3	1,0	2,5
Dębница Kaszubska	5,2	6,2	0,8	1,0	0,8	3,0	0,3	1,4	1,6	-1,2	-0,1	1,7
Główczyce	5,6	3,1	4,1	3,1	2,5	2,8	0,0	-1,4	-1,7	0,2	0,0	1,7
Kępice	-1,0	0,5	1,4	0,4	-0,5	-1,2	-3,6	-0,6	-1,2	-2,1	-4,5	-1,1
Kobylnica	3,1	4,7	2,8	1,2	2,3	1,2	3,2	3,0	2,5	2,8	2,5	2,7
Potęgowo	3,8	5,8	4,9	4,3	3,5	1,6	2,8	0,4	2,6	3,6	-1,6	2,9
Słupsk - wiejska	5,2	4,7	4,8	3,7	4,5	3,8	4,3	4,0	3,3	2,4	1,2	3,8
Smółdzino	-4,1	-0,9	-1,7	-0,8	-2,0	-0,3	-2,3	-4,4	-3,2	-3,2	-1,5	-2,2
Ustka - wiejska	4,4	2,7	-0,2	-2,4	-2,0	2,7	-0,8	-1,3	-0,5	0,1	-2,0	0,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przyczyną spadku liczby ludności w Gminie Dębница Kaszubska jest przewaga wymeldowań nad zameldowaniami. Tych pierwszych w latach 2009-2019 było średnio 112 rocznie, a wymeldowań w tych czasie - średnio 144 rocznie. Ponadto liczba wymeldowań rośnie w ostatnich latach. Średnio w Gminie notuje się rocznie 4 zameldowania z zagranicy. Wymeldowań za granicę jest przeciętnie 12 w roku i stanowią one średnio 8,3% wszystkich wymeldowań. Brak danych na temat zameldowań i wymeldowań dla 2015 roku.

Rysunek 4 Zameldowania i wymeldowania w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2009-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Większość gmin w powiecie słupskim wykazuje ujemne saldo migracji – wyjątkami są Gmina Kobylnica i Gminy Wiejskie Słupsk oraz Ustka. Gmina Dębica Kaszubska cechuje się jednym z najniższych ujemnych sald migracji wśród pozostałych jednostek – korzystniejsza sytuacja pod tym względem jest jedynie w Gminie Smołdzino.

Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 ludności w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w latach 2009-2019

Typ jednostki	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2016	2017	2018	2019	średni a 2009-2019
woj. pomorskie	1,25	1,17	1,00	0,85	0,81	0,86	1,53	1,55	2,18	2,71	1,39
pow. słupski	-0,24	1,08	1,85	0,88	-0,99	-0,25	1,74	1,67	1,49	0,34	0,76
Ustka - miejska	-3,87	0,97	-2,54	-3,71	-7,48	-8,79	-6,68	-3,42	-6,59	-4,40	-4,65
Damnica	-5,16	-4,93	-2,23	-4,13	-4,14	-5,54	-8,02	12,24	10,71	-7,76	-6,49
Dębica Kaszubska	-2,93	-1,22	-0,71	-3,37	2,54	-3,57	-6,35	-3,90	-7,03	-6,34	-3,29
Główczyc	-4,75	-8,78	-7,90	-4,68	-7,76	-9,51	11,7	-7,27	11,5	10,9	-8,49

							2		6	5	
Kępice	- 6,84	- 3,33	- 5,22	- 5,76	-7,50	-6,48	-5,87	-4,40	-6,04	-9,21	-6,07
Kobylnica	8,63	11,5 3	11,5 1	9,24	7,26	14,1 1	27,0 8	24,5 2	28,2 2	19,9 0	16,20
Potęgowo	- 6,89	- 3,20	- 5,42	- 7,92	- 11,2 5	-9,41	-7,40	- 11,2 9	-4,87	-4,90	-7,26
Słupsk - wiejska	4,98	2,59	14,2 5	12,5 2	8,46	10,7 0	13,7 0	12,6 6	14,1 6	10,3 3	10,44
Smółdzin o	- 3,81	6,10	3,17	5,21	-7,08	- 11,7 6	0,29	-0,29	-6,14	-5,60	-1,99
Ustka - wiejska	15,4 1	11,1 9	6,36	5,59	7,42	13,9 5	6,22	0,60	-0,24	0,72	6,72

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 5 Podsumowanie diagnozy w obszarze Demografia

plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> • „młodsze” społeczeństwo niż w ogóle powiatu i województwa; • dodatni przyrost naturalny w latach 2009-2017; • wysoki średni przyrost naturalny 2009-2019 na tle innych gmin; • jedno z najniższych ujemnych sald migracji z lat 2009-2019 w powiecie 	<ul style="list-style-type: none"> • trend spadkowy liczby ludności w latach 2010-2019; • starzenie się społeczeństwa – rosnący udział osób w wieku poprod. w strukturze, niosący konieczność wzmożonej reakcji na problemy osób starszych; • ostatnie lata (2018-2019) z przewagą zgonów nad urodzeniami; • ujemne saldo migracji – przenoszenie się ludności z Gminy na inne tereny, utrata potencjału społecznego, mogącego akumulować się w Gminie

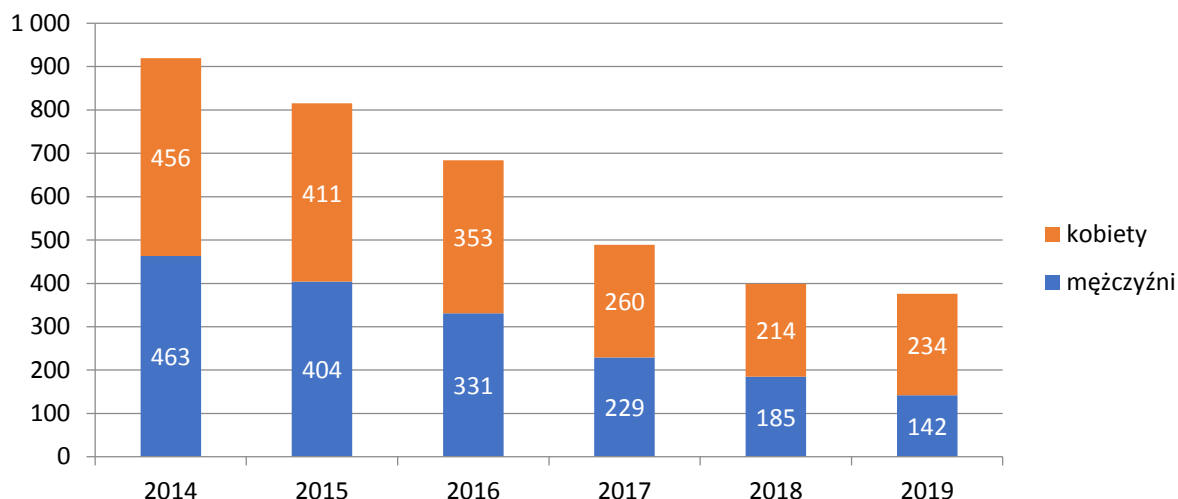
Źródło: opracowanie własne.

3.2 Lokalny rynek pracy

W 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Słupsku zarejestrowanych było 376 osób z Gminy Dębica Kaszubska – o 59,1% mniej niż w 2014 roku. 62,2% z nich stanowiły kobiety, co jest dużą zmianą w relacji z 2014 rokiem, gdy kobiety stanowiły 49,6%

bezrobotnych zarejestrowanych. Oznacza to, że liczba bezrobotnych kobiet spadała w Gminie znacznie wolniej niż liczba bezrobotnych mężczyzn. Bezrobotni zarejestrowani z Gminy Dębica Kaszubska stanowili w 2019 roku 17,9% ogółu bezrobotnych w powiecie słupskim (w 2014 roku było to 14,4%).

Rysunek 5 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z Gminy Dębica Kaszubska w latach 2014-2019

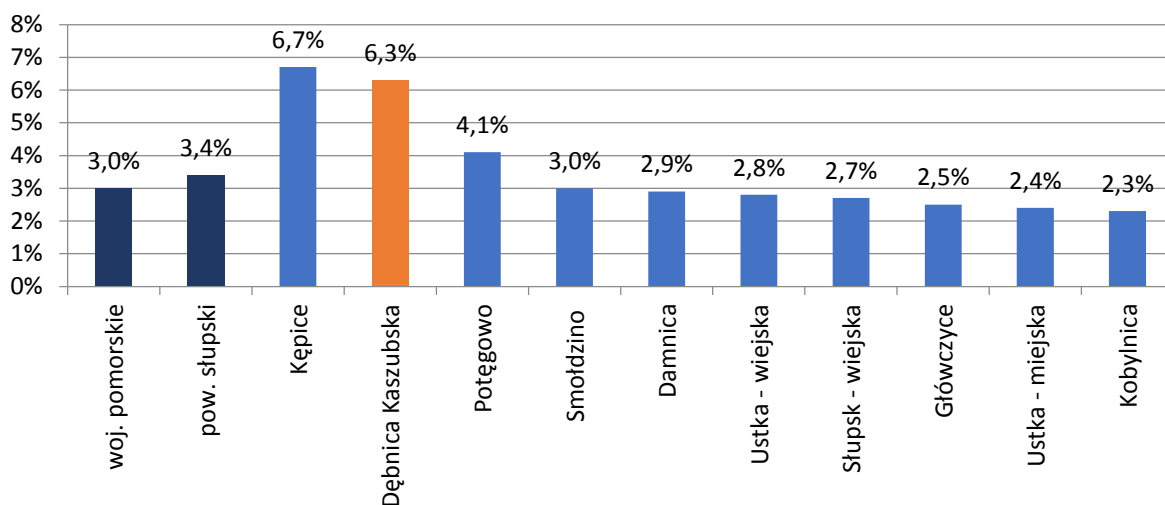
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Jak podaje Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku, na koniec października 2020 roku liczba bezrobotnych z Gminy Dębica Kaszubska wzrosła do 510 osób, z czego 285 to są kobiety. 24,1% z tych bezrobotnych osób to osoby młode, do 30 roku życia, 26,7% to z kolei osoby po 50 roku życia, 46,7% jest bezrobotnych długotrwale, a 7,6% jest niepełnosprawna³.

Gmina Dębica Kaszubska cechuje się jedną z najwyższych wartości wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ze wszystkich gmin powiatu słupskiego – wynosi ona 6,3% (średnia dla ogółu powiatu to 3,4%). Warto wspomnieć, że wartość tego wskaźnika dla mężczyzn wynosi 4,3%, a dla kobiet – 8,6%

³ Struktura bezrobotnych w gminie Dębica Kaszubska, Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku.

Rysunek 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tym samym Gmina Dębica Kaszubska cechuje się niemal najniższą w powiecie wartością wskaźnika liczby pracujących na 1 000 ludności, który wynosi jedynie 76 osób – dla porównania w ogóle powiatu jest to 200 osób pracujących na 1 000 mieszkańców. Dodatkowo w Gminie Dębica Kaszubska ta sytuacja poprawia się w najmniejszym stopniu biorąc pod uwagę dynamikę z lat 2014-2019 – liczba pracujących na 1 000 ludności zmieniała się zaledwie o 4,1% w ostatnich latach - dla porównania w powiecie słupskim było to 12,4%.

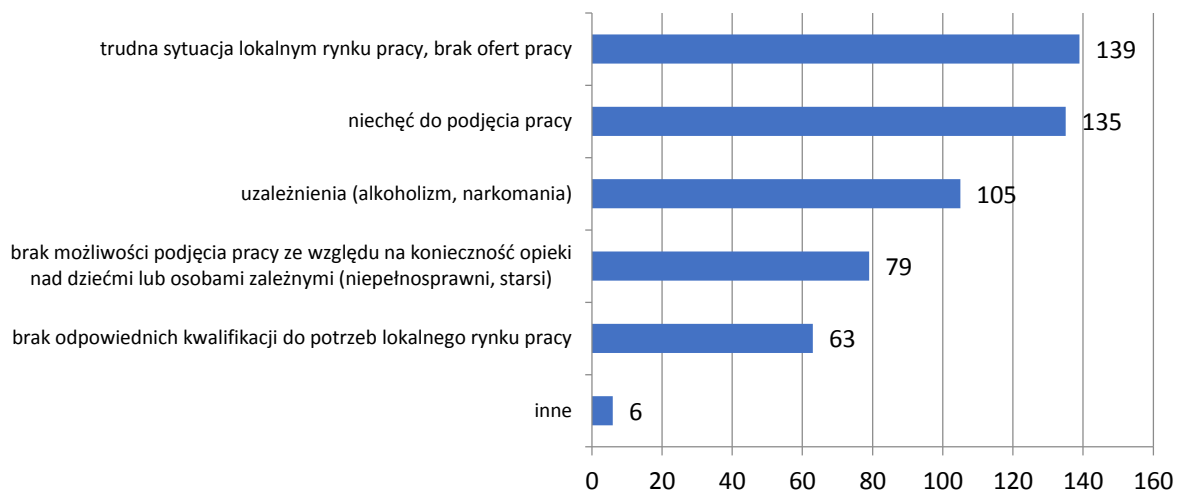
Tabela 6 Pracujący na 1 000 ludności w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w latach 2014-2019

Typ jednostki	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Dynamika 2014-2019
woj. pomorskie	226	229	238	248	251	253	11,9%
pow. słupski	178	181	193	196	205	200	12,4%
Ustka - miejska	149	143	138	144	157	153	2,7%
Damnica	113	116	120	131		122	8,0%
Dębica Kaszubska	73	65	76	77	79	76	4,1%
Główny	61	63	71	66	78	73	19,7%
Kępice	116	119	123	117	121	118	1,7%
Kobylnica	210	212	236	237	236	230	9,5%
Potęgowo	122	140	142	144	153	129	5,7%
Słupsk - wiejska	275	265	269	289	301	304	10,5%
Smołdzino	102	99	bd.	bd.	99	bd.	bd.
Ustka - wiejska	457	498	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ankietowani biorący udział w badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Dębica Kaszubska wskazują na dwie szczególnie ważne przyczyny bezrobocia w Gminie – brak ofert pracy oraz niechęć do podjęcia pracy. Jako ważny czynnik można wymienić także uzależnienia. Wśród innych czynników, które samodzielnie wskazywali ankietowani są: wykluczenie komunikacyjne – trudności z dojazdem do zakładów pracy np. w Słupsku, konkurencja kandydatów do pracy spoza gminy oraz bierność władz w zakresie zachęcania do inwestycji.

Rysunek 7 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są według Pana/Pani główne powody bezrobocia w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Tabela 7 Podsumowanie diagnozy w obszarze Lokalny rynek pracy

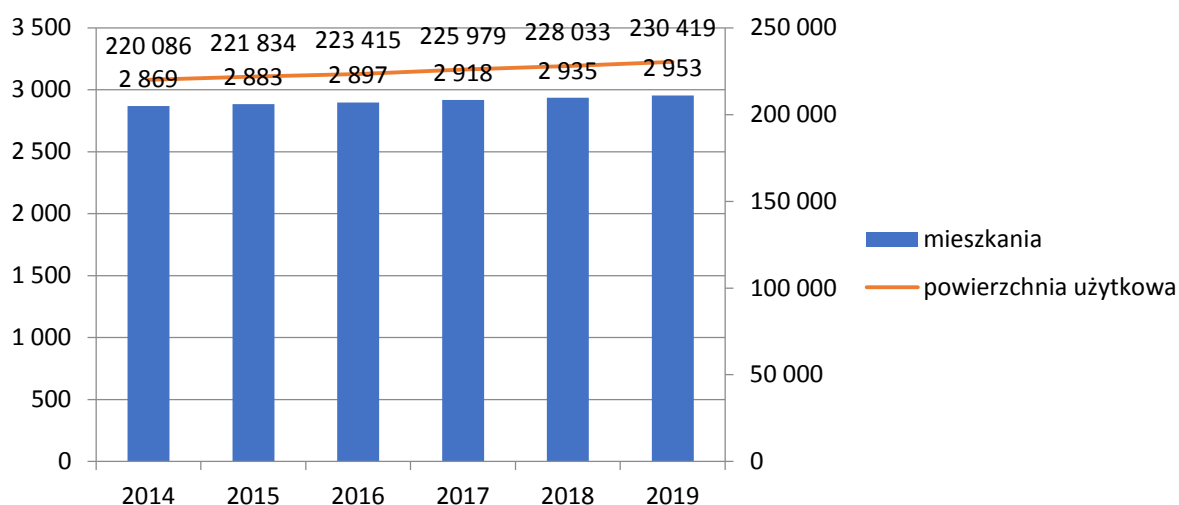
plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> • spadek bezrobocia rejestrowego w latach 2014-2019; • obecność strefy ekonomicznej w zasięgu 10 km, dającej potencjał dla zatrudniania 	<ul style="list-style-type: none"> • przewaga kobiet wśród bezrobotnych; • wzrost bezrobocia w 2020 roku – potencjalnie wskutek pandemii; • problem bezrobocia osób młodych, po 50 roku życia i niepełnosprawnych; • prawie połowa bezrobotnych jest osobami bezrobotnymi długotrwale; • niski udział pracujących w ogólnej ludności, znamionujący niską aktywność zawodową; • przekonanie o trudnościach na lokalnym rynku pracy, braku ofert pracy wśród mieszkańców; • wykluczenie komunikacyjne utrudniające podejmowanie zatrudnienia poza Gminą

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura

Według danych GUS w Gminie Dębica Kaszubska w 2019 roku było prawie 3 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 230 tys. m². Od 2014 roku liczba mieszkań wzrosła o 2,9%, a ich powierzchnia użytkowa – o 4,7%.

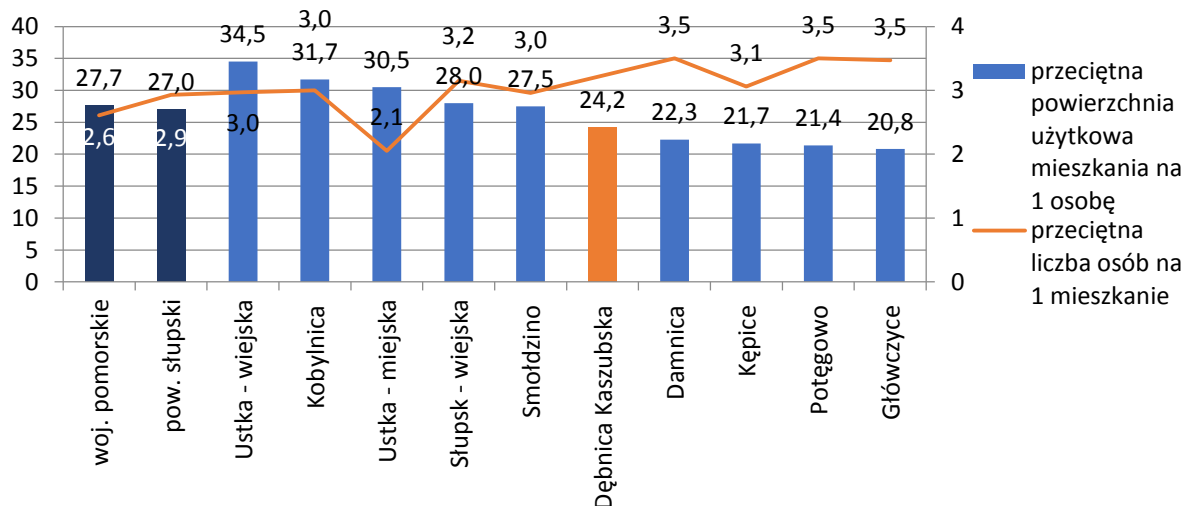
Rysunek 8 Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań [m²] w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2014-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie Dębica Kaszubska w relacji z liczbą mieszkańców jest mniejsza od średniej powiatowej, a ponadto na 1 mieszkanie przypada tam więcej osób. Można wnioskować, że zasoby mieszkaniowe w gminie są nieco gorsze niż w ogóle powiatu słupskiego.

Rysunek 9 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m²] i przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Dębica Kaszubska dysponuje 71 mieszkaniami gminnymi o łącznej powierzchni 3 653 m² (w 2015 roku było ich 76) oraz 16 lokalami socjalnymi o powierzchni 472 m² (w 2015 roku było ich 15).

Tabela 8 Mieszkania gminne i lokale socjalne w Gminie Dębica Kaszubska

Mieszkania gminne (dane z 2018 roku)	Liczba	71
	Powierzchnia użytkowa mieszkań	3 623 m ²
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	51,0 m ²
Lokale socjalne (dane z 2019 roku)	Liczba lokali	16
	Powierzchnia użytkowa lokali	472 m ²
	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu	29,5 m ²

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Niemal wszyscy mieszkańcy Gminy Dębica Kaszubska mają dostęp do wodociągu (98,8% - więcej niż w ogóle województwa pomorskiego i powiatu słupskiego, gdzie jest to odpowiednio 96,5% oraz 95,5%). Dostęp do kanalizacji także w Gminie jest na relatywnie wysokim poziomie (87,2% wobec 83,7% w województwie i 81,2% w powiecie). Brak jest w Gminie dostępu do gazu z sieci.

Tabela 9 Odsetek korzystających z wodociągu, kanalizacji i gazu w Gminie Dębica Kaszubska na tle województwa i powiatu w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana [p.p.]
wodociąg							
woj. pomorskie	96,1%	96,2%	96,2%	96,3%	96,4%	96,5%	+0,4 p.p.
pow. słupski	95,0%	95,2%	95,2%	95,4%	95,5%	95,5%	+0,5 p.p.
Dębica Kaszubska	98,7%	98,8%	98,8%	98,8%	98,8%	98,8%	+0,1 p.p.
kanalizacja							
woj. pomorskie	82,0%	82,7%	82,9%	83,1%	83,1%	83,7%	+1,7 p.p.
pow. słupski	78,3%	79,1%	79,6%	80,3%	80,7%	81,2%	+2,9 p.p.
Dębica	86,4%	86,7%	86,9%	87,0%	87,1%	87,2%	+0,8 p.p.

Kaszubsk a							
gaz							
woj. pomorski e	49,3%	49,1%	49,2%	49,2%	49,0%	50,3%	+1,0 p.p.
pow. słupski	16,9%	16,7%	16,7%	16,5%	16,2%	19,0%	+2,1 p.p.
Dębница Kaszubsk a	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0 p.p.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 10 Podsumowanie diagnozy w obszarze Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura

plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby mieszkań i ich powierzchni użytkowej; obecność mieszkań gminnych i lokali socjalnych; wysoki poziom dostępu do wodociągu i kanalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> mniejsza średnia powierzchnia użytkowa mieszkańca i większa przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie niż w powiecie; mniejsza liczba mieszkań gminnych niż w 2015 roku; brak dostępu do gazu z sieci

Źródło: opracowanie własne.

3.4 Sytuacja edukacyjna

W Gminie Dębница Kaszubska są 4 placówki oświatowe:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dębnicy Kaszubskiej – placówka publiczna złożona z Przedszkola Publicznego i Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki;
- Zespół Szkół w Gogolewie – placówka publiczna złożona z Przedszkola w Borzęcinie i Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza;
- Zespół Szkół w Motarzynie – placówka publiczna złożona z Przedszkola w Budowie i Szkoły Podstawowej im. Leśników Polskich;
- Społeczne Szkoły im. Jana Pawła II w Niepogłędziu – placówka niepubliczna złożona z Przedszkola Niepublicznego i Społecznej Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II⁴.

4 Oświata, <https://debnicakaszubska.eu/oswiata/>, dostęp: 22.11.2020.

W Gminie Dębica Kaszubska funkcjonują 4 przedszkola z 18 oddziałami przedszkolnymi. Uczęszcza do nich ponad 340 dzieci. Liczba dostępnych miejsc w przedszkolach przewyższa liczbę dzieci – jest ich bowiem 420. W tak komfortowej sytuacji jest tylko jedna inna gmina w powiecie słupskim – Gmina Smołdzino. Liczba miejsc w przedszkolach w gminie Dębica Kaszubska wzrosła o prawie $\frac{1}{4}$ w latach 2013-2018 podczas, gdy liczba dzieci pozostała na podobnym poziomie.

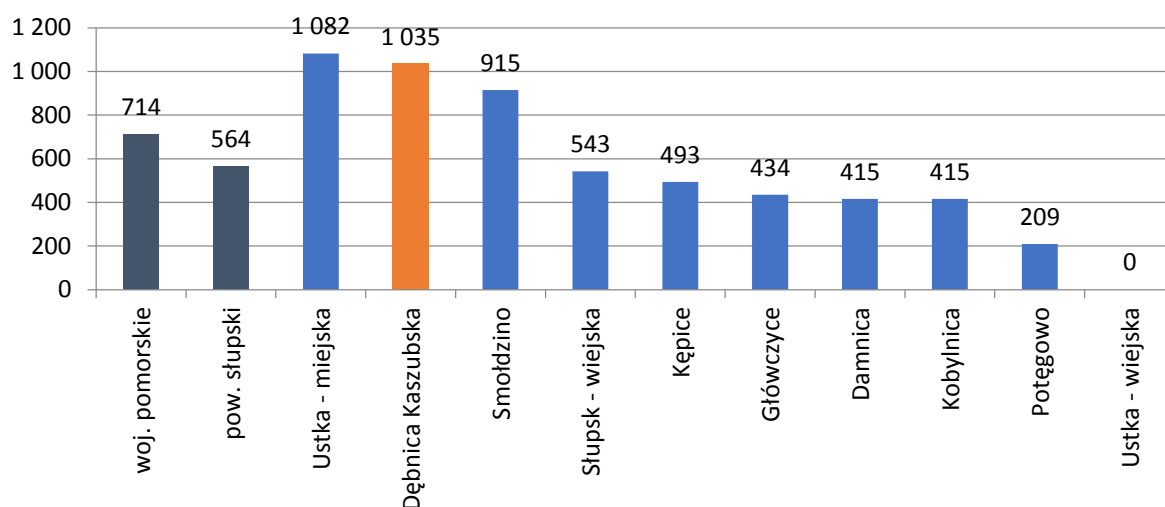
Tabela 11 Liczba dzieci i miejsc w przedszkolach w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w latach 2013-2018

Typ jednostki	Liczba dzieci			Liczba miejsc			Stosunek liczby dzieci do liczby miejsc 2018
	2013	2018	Dynamika 2013-2018	2013	2018	Dynamika 2013-2018	
woj. pomorskie	80 463	89 540	11,3%	58 650	75 870	29,4%	118,0%
pow. słupski	2 984	3 049	2,2%	2 121	2 437	14,9%	125,1%
Ustka - miejska	563	557	-1,1%	447	542	21,3%	102,8%
Damnica	167	150	-10,2%	49	98	100,0%	153,1%
Dębica Kaszubska	344	342	-0,6%	340	420	23,5%	81,4%
Główczyce	298	246	-17,4%	205	199	-2,9%	123,6%
Kępice	284	244	-14,1%	115	145	26,1%	168,3%
Kobylnica	327	426	30,3%	217	245	12,9%	173,9%
Potęgowo	230	247	7,4%	120	70	-41,7%	352,9%
Słupsk - wiejska	529	667	26,1%	436	568	30,3%	117,4%
Smołdzino	69	82	18,8%	80	118	47,5%	69,5%
Ustka - wiejska	173	88	-49,1%	112	32	-71,4%	275,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Bardzo dobrą dostępność miejsc w przedszkolach w Gminie Dębica Kaszubska potwierdza wskaźnik liczby miejsc w przedszkolach na 1 000 dzieci w grupie w wieku 3-6 lat wynoszący 1 082. Oznacza to, że miejsc w przedszkolach w tej gminie jest więcej niż dzieci w wieku przedszkolnym. Korzystniejszą wartość tego wskaźnika w powiecie słupskim ma tylko Gmina Miejska Ustka.

Rysunek 10 Miejsca w przedszkolach na 1 000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w Gminie Dębnie Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2018 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

We szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Dębnie Kaszubska w 2018 roku uczyło się w 2018 roku 843 dzieci – to o 11,1% mniej niż w 2013 roku. Spadki liczby uczniów w Gminie Dębnie Kaszubska są niemal największe w całym powiecie (większe są jedynie w Gminie Damnica).

Tabela 12 Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w Gminie Dębnie Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w latach 2013-2018

Typ jednostki	2013	2018	Dynamik a 2013- 2018
woj. pomorskie	210	222	5,8%
pow. słupski	8 475	582	1,3%
Ustka - miejska	1 411	506	6,7%
Damnica	658	558	-15,2%
Dębnie Kaszubska	948	843	-11,1%
Główny	920	867	-5,8%
Kępice	863	790	-8,5%
Kobylnica	948	109	17,0%
Potęgowie	636	612	-3,8%
Słupsk - wiejska	1 369	576	15,1%
Smołdzino	269	257	-4,5%

Ustka - wiejska	453	464	2,4%
-----------------	-----	-----	------

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Uczniowie ze szkół w Gminie Dębica Kaszubska osiągają zbliżone wyniki w zakresie egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego co ogólnie w województwie. Gorzej wypadają wyniki – także w relacji w ogółem powiatu – z matematyki i j. angielskiego.

Tabela 13 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Dębica Kaszubska na tle powiatu i województwa

Jednostka	Średni wynik z j. polskiego	Średni wynik z matematyki	Średni wynik z j. angielskiego
woj. pomorskie	62%	44%	58%
pow. słupski	59%	37%	50%
Dębica Kaszubska	62%	32%	49%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku.

Tabela 14 Podsumowanie diagnozy w obszarze Sytuacja edukacyjna

plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> bardzo dobra sytuacja w zakresie dostępu do przedszkoli – liczba miejsc przewyższająca liczbę dzieci w wieku przedszkolnym; wzrost liczby miejsc w przedszkolach o prawie ¼ w latach 2013-2018 	<ul style="list-style-type: none"> duże spadki liczby uczniów, zwłaszcza na tle powiatu słupskiego; niewiele słabsze wyniki uczniów szkół w Gminie z matematyki i j. angielskiego w relacji z wynikami powiatowymi

Źródło: opracowanie własne.

3.5 Stan opieki zdrowotnej

GUS podaje, że w Gminie Dębica Kaszubska w 2019 roku znajdowały się 3 przychodnie i 1 praktyka lekarska, a dodatkowo 1 apteka (w 2018 roku było ich 2). Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej znajduje się w Dębicy Kaszubskiej, Borzęcinie oraz Budowie, a apteka – w Dębicy Kaszubskiej.

Dostęp ludności do przychodni jest nieco słabszy niż średnio w powiecie – na 10 tys. ludności przypada w Gminie średnio 3 przychodnie, w powiecie – 4, w województwie – 5. Z kolei liczba ludności w przeliczeniu na 1 aptekę jest największa w Gminie Dębica Kaszubska spośród wszystkich gmin powiatu słupskiego. To alarmuje, że dostęp do lekarzy i aptek może być w tej Gminie utrudniony.

Tabela 15 Przychodnie na 10 tys. ludności i ludność na aptekę ogólnodostępną w Gminie Dębnie Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w latach 2013-2018

Typ jednostki	przychodnie na 10 tys. ludności		ludność na aptekę ogólnodostępną 2019	
	2013	2019	2013	2019
woj. pomorskie	4	5	3 366	3 514
pow. słupski	4	4	5 749	5 483
Ustka - miejska	5	5	2 007	1 707
Damnica	6	7	bd.	bd.
Dębnie Kaszubska	3	3	9 802	9 534
Główczyce	4	3	4 718	8 979
Kępice	1	2	4 725	4 532
Kobylnica	4	4	5 651	4 283
Potęgowo	3	3	7 091	6 882
Słupsk - wiejska	3	3	bd.	bd.
Smółdzino	12	12	3 475	3 375
Ustka - wiejska	4	5	bd.	bd.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Potwierdzają to rozmowy z przedstawicielami Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnie Kaszubskiej oraz wyniki ankiety internetowej, w której dostęp do opieki zdrowotnej oceniany był jako raczej umiarkowany. Szczególnie problemem niedostatków w dostępie do opieki lekarskiej czy aptek dotknięte mogą być osoby mieszkające na peryferiach Gminy, w mniejszych miejscowościach, nieposiadające własnego transportu.

Tabela 16 Podsumowanie diagnozy w obszarze Stan opieki zdrowotnej

plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> 3 przychodnie i 1 apteka w Gminie 	<ul style="list-style-type: none"> gorszy dostęp do opieki zdrowotnej i aptek niż w ogóle powiatu i województwa, widoczny w relacji liczby mieszkańców z liczbą placówek opieki zdrowotnej; potencjalne trudności z dostępem do lekarzy u osób z peryferii gminy, nieposiadających własnego transportu

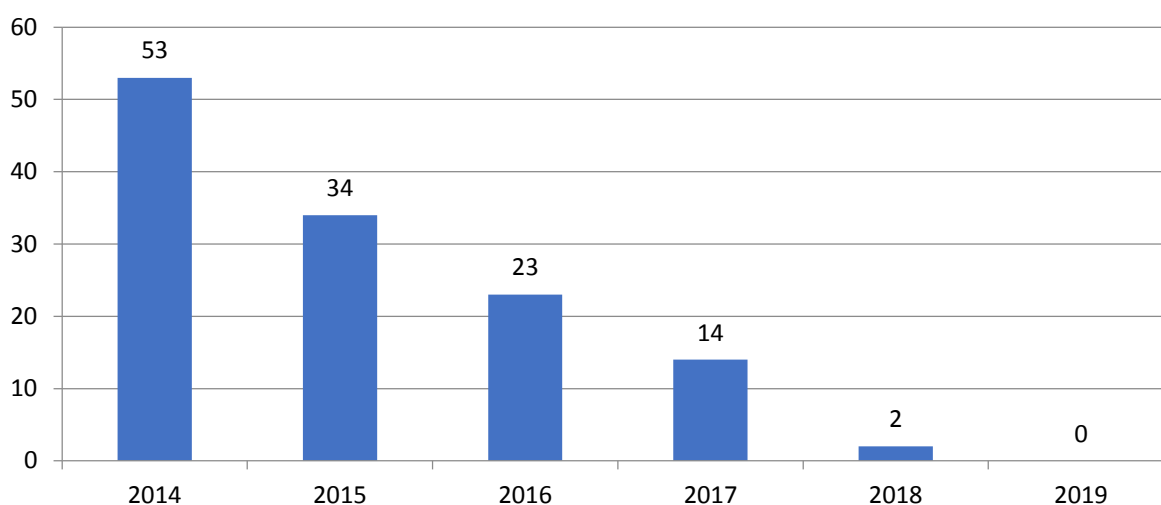
Źródło: opracowanie własne.

3.6 Życie kulturalne

Centrum życia kulturalnego w gminie Dębica Kaszubska jest Gminny Ośrodek Kultury. W ramach GOK w Dębicy Kaszubskiej funkcjonuje biblioteka w Dębicy i jej filia w Budowie, a także 16 świetlic na terenie całej Gminy. Strona internetowa instytucji wskazuje na szereg zajęć dodatkowych organizowanych w ramach działalności GOK, a są wśród nich: Akademia Seniora, pracownia rękodzielnicza, nauka gry na gitarze i instrumentach klawiszowych, zajęcia teatralne, koło szachowe, nauka języków, zajęcia taneczne czy zajęcia plastyczne i fotograficzne. W 2020 roku GOK zorganizował m.in. konkurs na maskotkę Gminy Dębica Kaszubska, konkurs na najpiękniejszą ozdobę choinkową, koncert z okazji Dnia Kobiet i spotkanie rękodzielników. W odpowiedzi na zagrożenie epidemiologiczne instytucja zaoferowała także pomoc mieszkańcom w robieniu zakupów, przywiezieniu książek czy wyprowadzeniu psa⁵.

Liczba imprez z obszaru życia kulturalnego organizowanych w Gminie Dębica Kaszubska zidentyfikowanych w ramach statystyk GUS drastycznie spadła od 2014 roku. W 2014 roku zorganizowano ich ponad 50 – w 2018 roku zaledwie 2, a w 2019 roku – żadnej. Zgodnie ze statystykami GUS w ostatnich trzech latach zorganizowano 2 koncerty (w 2017 roku), 1 warsztat (w 2017 roku), 2 konkursy (w 2017 roku), 2 pokazy teatralne (w 2018 roku) i 9 imprez określanych jako inne (w 2017 roku).

Rysunek 11 Liczba imprez organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2014-2019

⁵ Gminny Ośrodek Kultury w Dębicy Kaszubskiej, <https://gok.debnica.pl/>, dostęp: 11.12.2020.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przedstawiciele Gminnego Ośrodka Kultury w Dębicy Kaszubskiej wskazują jednak, że w Gminie odbywa się rokrocznie szereg inicjatyw kulturalnych, których statystyki GUS nie uchwyciły.

W 2018 roku odbyło się 11 dużych imprez kulturalnych, w 2019 roku – 10 dużych imprez. GOK w tym czasie wydawał gazetę „Wieści Gminne”, organizował ferie i wakacje dla dzieci, konkursy oraz szeroki zakres zajęć dodatkowych (lektoraty języka angielskiego i niemieckiego dla dzieci i dorosłych, naukę gry na instrumentach klawiszowych u na gitarze dla dzieci i dorosłych, taniec dla dzieci i dorosłych, tenis ziemny i stołowy, zajęcia wokalne, tai-chi, zapasy, zajęcia plastyczne, prowadziliśmy pracownię gipsową, rękodzielniczą i ceramiczną, zajęcia szachowe, Klub Seniora). W 2019 roku wzbogaciła się oferta GOK dla osób niepełnosprawnych i systematycznie podejmowane są działania w kierunku rozszerzenia oferty kulturalnej i dostosowania jej do potrzeb mieszkańców.

Rok 2020 był specyficzny – jak dla wszystkich instytucji kultury - z uwagi na pandemię, ale i tak udało się w GOK zorganizować 2 duże imprezy, a także akcje szycia maseczek, dowozu książek, robienia zakupów potrzebującym. Otworzono kanał na YouTube "GOKowrotek" gdzie nagrywano filmy z przepisami, rękodziełem, recenzjami książek, itp., przeprowadzono kilka konkursów online, także skierowanych do młodzieży, akcję "Elfy w trasie", a także sformułowano propozycję do młodzieży, aby utworzyć przy GOK salon gier komputerowych i stworzyć profesjonalną drużynę, która mogłaby grać w zawodach.

Zgodnie z danymi GUS w Gminie Dębica Kaszubska działają 2 grupy artystyczne – 1 teatralna z 30 członkami oraz 1 wokalna z 16 członkami, a także 16 kół, klubów i sekcji: 3 z obszaru tańca, 3 z obszaru muzyki, 3 z obszaru turystyki, sportu i rekreacji, 1 z obszaru plastyki/techniki i 6 określanych jako inne.

Do dyspozycji mieszkańców w zakresie spędzania czasu wolnego jest kompleks sportowy w Dębicy Kaszubskiej – orlik, kort tenisowy, stadion wielofunkcyjny i hala widowiskowo-sportowa⁶.

6 Sport i rekreacja, Gmina Dębica Kaszubska, <https://debnicakaszubska.eu/sport-i-rekreacja/>, dostęp: 11.12.2020.

Przeprowadzona w ramach diagnozy problemów społecznych w Gminie Dębica Kaszubska ankieta unaoczniała umiarkowane zadowolenie mieszkańców z oferty kulturalnej w Gminie. Dla osób młodych (do 25 lat) słaba oferta kulturalna jest jednym z trzech najslabiej ocenianych aspektów życia w Gminie Dębica Kaszubska, a dla ogółu badanych słaba organizacja czasu wolnego w gminie to jedna z głównych jej mankamentów.

Tabela 17 Podsumowanie diagnozy w obszarze Życie kulturalne

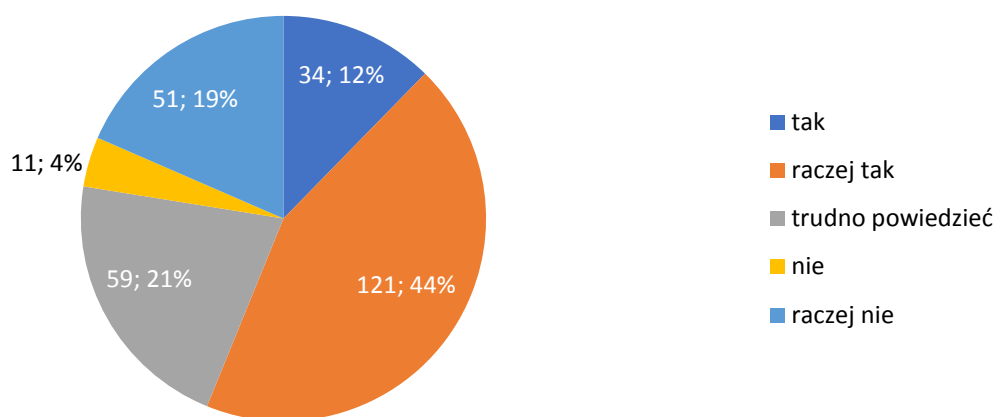
plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> • działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Dębicy Kaszubskiej; • szeroka oferta zajęć dodatkowych GOK dla dzieci, młodzieży i osób starszych; • działanie kompleksu sportowego, pozwalającego na spędzanie czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • niska ocena mieszkańców oferty kulturalnej i organizacji czasu wolnego w Gminie, zwłaszcza wśród osób młodych

Źródło: opracowanie własne.

3.7 Bezpieczeństwo publiczne

Większość, bo 56,2% ankietowanych w badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Dębica Kaszubska twierdząco odpowiada na pytanie, czy czuje się bezpiecznie na terenie gminy. Przeciwnego zdania jest 22,5% ankietowanych, a najczęściej przecząca odpowiedź pada wśród młodych osób – poniżej 17 roku życia (33,3% negatywnych odpowiedzi) i w wieku 18-25 lat (26,7%).

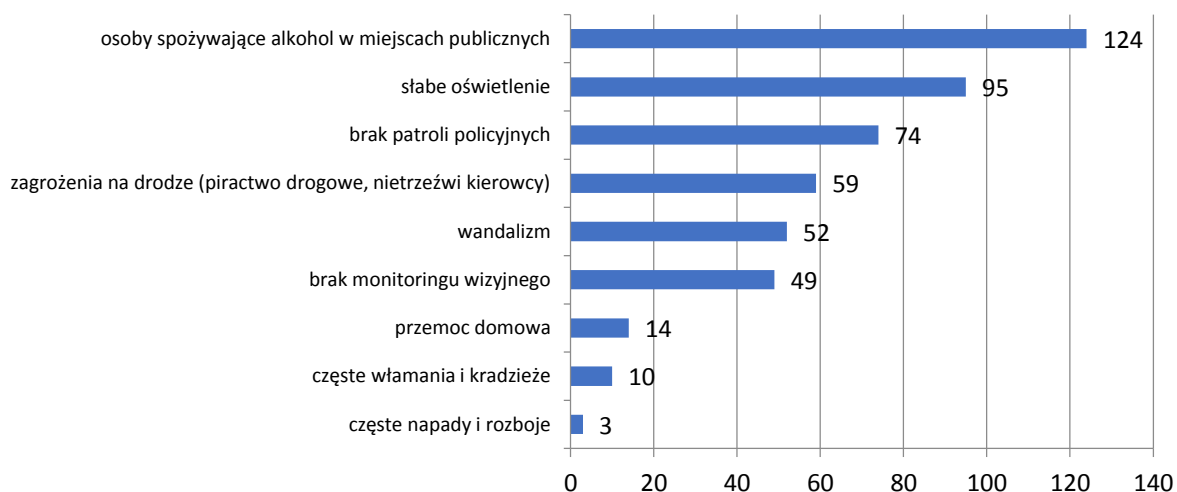
Rysunek 12 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie Gminy Dębica Kaszubska?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Wśród osób, które negatywnie odpowiedziały na wcześniejsze pytanie, najczęstszym wymienianym powodem takiego odczucia są osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych, słabe oświetlenie i brak patroli policyjnych.

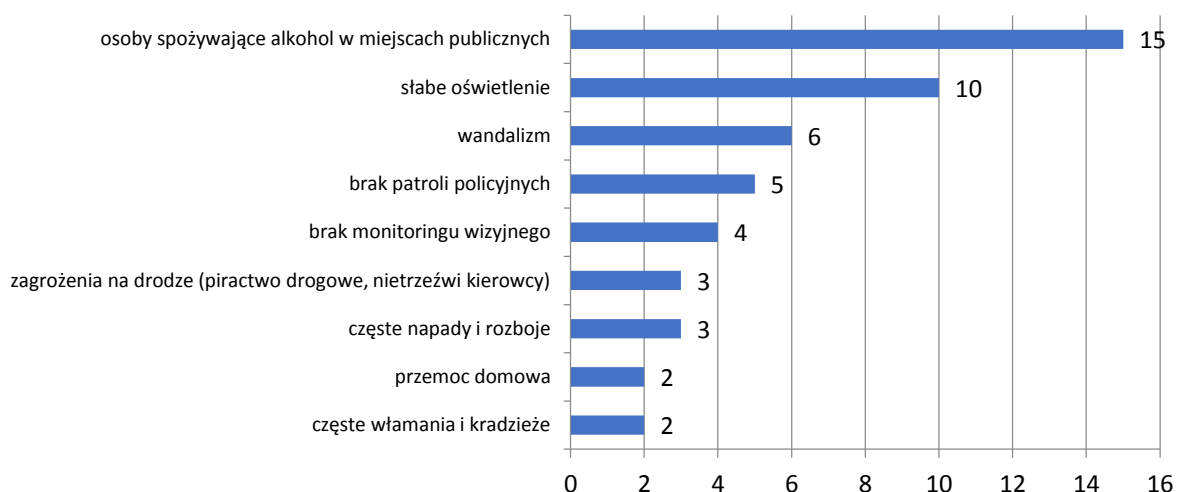
Rysunek 13 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Wśród grupy wiekowej, która najgorzej ocenia stan bezpieczeństwa w Gminie – do 25 roku życia – także wśród najważniejszych czynników wpływających na negatywne postrzeganie poziomu bezpieczeństwa są osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych oraz słabe oświetlenie, a także wandalizm.

Rysunek 14 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy Dębica Kaszubska? wśród osób do 25 roku życia – pytanie wielokrotnego wyboru

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

W Dębnicy Kaszubskiej znajduje się posterunek policji, w którym zatrudnionych jest 6 policjantów, podlegający pod Komisariat Policji I w Słupsku.

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Słupsku rok 2019 był najbezpieczniejszym rokiem na drogach w Gminie Dębica Kaszubska z okresu 2017-2019 – zdarzyło się 105 kolizji, nikt w nich nie ucierpiał i nie został zabity, w przeciwieństwie do lat wcześniejszych, gdy zdarzali się i zabici, i ranni.

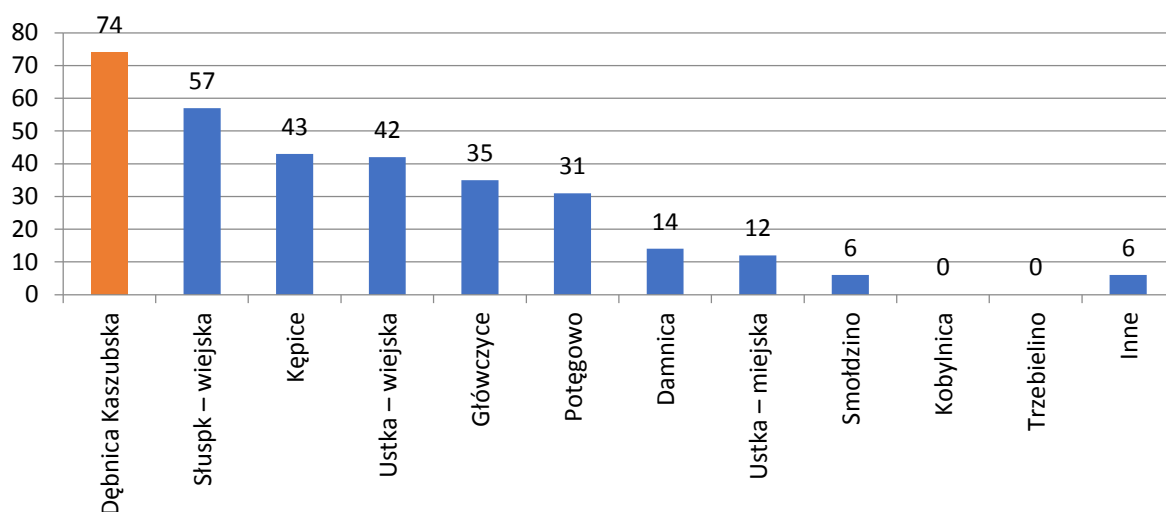
Tabela 18 Statystyka zdarzeń w ruchu drogowym w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Liczba wypadków	7	6	-
Liczba zabitych	-	1	-
Liczba rannych	7	6	-
Liczba kolizji	81	117	105

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Słupsku oraz informacja o stanie bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu słupskiego w 2019 roku.

Komenda Policji w Słupsku informuje w swoim sprawozdaniu z 2019 roku, że w ciągu roku największa liczba umieszczeń osób do wytrzeźwienia w powiecie przypadała na Gminę Dębica Kaszubska. Było ich 74, co stanowi 23,1% wszystkich umieszczonych do wytrzeźwienia w powiecie. Alarmować może to istotnie o dużym problemie osób publicznie spożywających alkohol w Gminie.

Rysunek 15 Liczba osób umieszczonych w izbie wytrzeźwień z Gminy Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Słupsku oraz informacja o stanie bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu słupskiego w 2019 roku.

Tabela 19 Podsumowanie diagnozy w obszarze Bezpieczeństwo publiczne

plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> ogólnie dobra ocena bezpieczeństwa w Gminie przez mieszkańców; funkcjonowanie posterunku policji w Dębicy Kaszubskiej 	<ul style="list-style-type: none"> osoby młode jako grupa najbardziej odczuwająca zagrożenia dla bezpieczeństwa w Gminie osoby spoż. alkohol w miejscach publ., słabe oświetlenie i brak patroli jako gł. powody zagrożenia dla bezpieczeństwa; duży udział mieszkańców Gminy w liczbie osób umieszczonych do wytrzeźwienia w ogóle osób z powiatu słupskiego, alarmujący o powadze problemu publicznego spożywania alkoholu na terenie Gminy

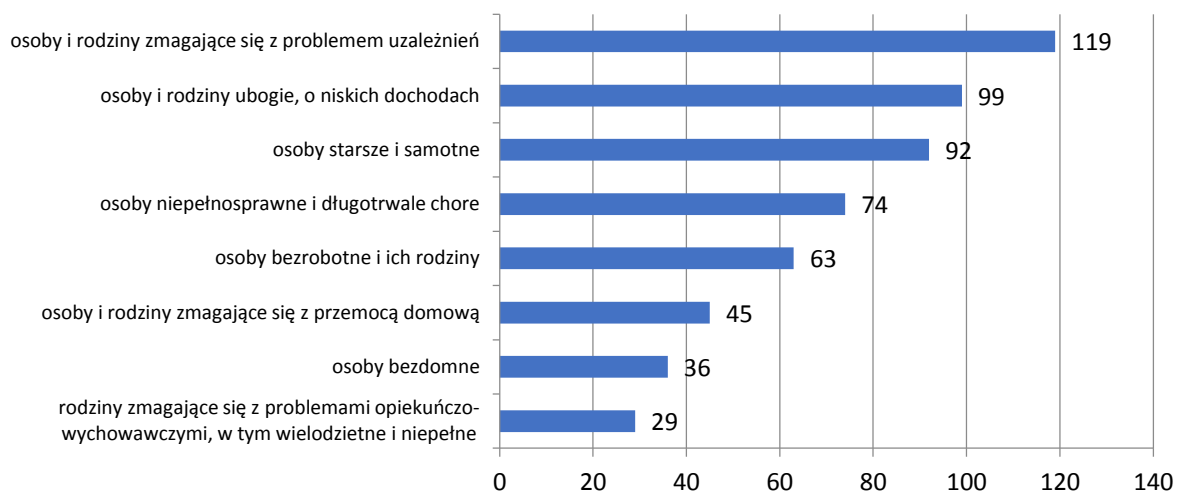
Źródło: opracowanie własne.

3.8 Grupy społeczne

Według ankietowanych w badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Dębica Kaszubska, za najbardziej zagrożoną wykluczeniem społecznym grupę uznaje się osoby i

rodziny zmagające się z problemem uzależnień, osoby i rodziny ubogie oraz osoby starsze i samotne.

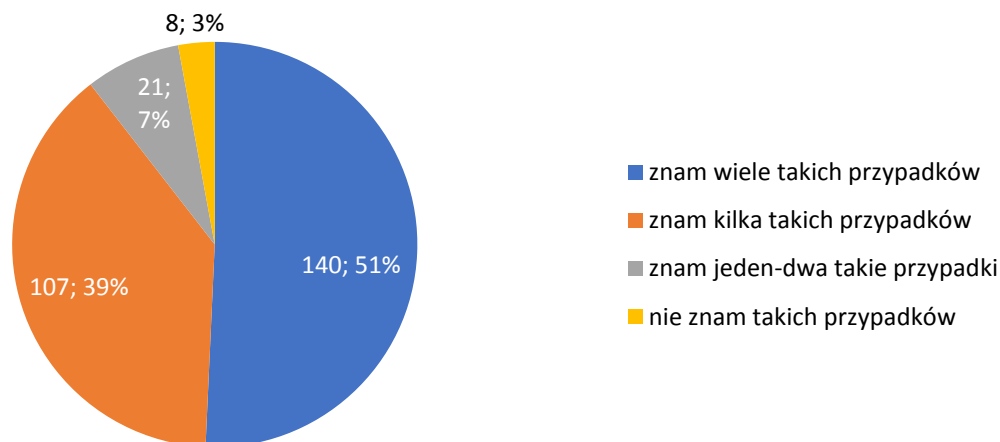
Rysunek 16 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Kto w Pana/Pani opinii jest najbardziej zagrożony wykluczeniem społecznym w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Kolejne pytania potwierdzają, że alkoholizm to istotnie jeden z najbardziej istotnych problemów w Gminie Dębica Kaszubska. Aż połowa ankietowanych wskazuje, że zna wiele przypadków alkoholizmu w Gminie, a kolejne 40% - że zna ich kilka.

Rysunek 17 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu alkoholizmu w Gminie Dębica Kaszubska?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Aby przeciwdziałać problemom alkoholowym i ich skutkom w Gminie Dębica Kaszubska funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Została powołana w 2019 roku. Do zadań Komisji należy w szczególności:

- zwiększenie dostępności różnorodnych form pomocy i terapii zarówno dla osób uzależnionych jak i dla członków rodzin z problemem alkoholowym, (dzieci współmałżonków, rodziców);
- inicjowanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, wobec rodzin, w których występują problemy alkoholowe;
- inicjowanie innych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych;
- współdziałanie z organami gminy, instytucjami, osobami fizycznymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami społecznymi w zakresie promocji trzeźwego stylu życia i wartości abstynencji oraz rozwiązywania problemów alkoholowych;
- podejmowanie działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- kierowanie do sądów rejonowych wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego⁷.

Na 2020 rok został także uchwalony Gminny Program Profilaktyki Uzależnień w Gminie Dębica Kaszubska, którego celami szczegółowymi były:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych sportowo-rekreacyjnych

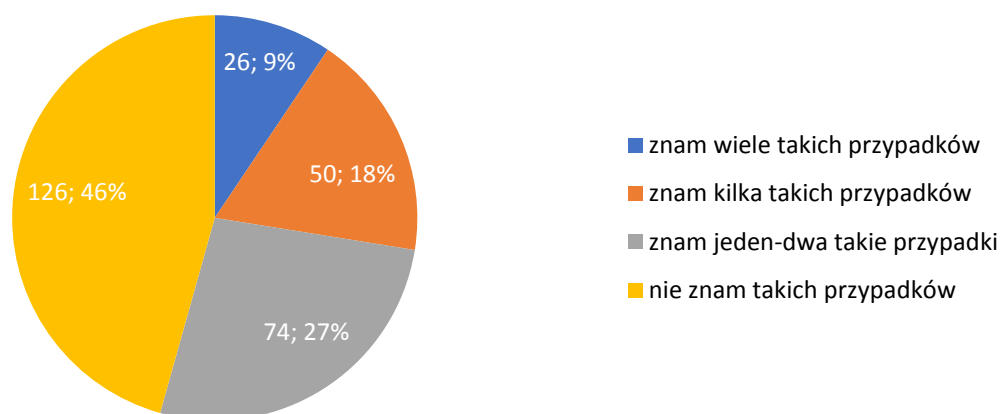
⁷ Zadania Gminnej Komisji, Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej, <http://www.opsdebnicakaszubska.pl/zadania-gkrpa>, dostęp: 17.12.2020

dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień;
- podejmowanie działań zmierzających do przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz przygotowanie postępowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego⁸.

Skalę przemocy domowej na podstawie ankiet można ocenić jako mniejszą – 46% ankietowanych wskazuje, że nie zna w ogóle takich przypadków w Gminie Dębica Kaszubska.

Rysunek 18 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu przemocy domowej w Gminie Dębica Kaszubska?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

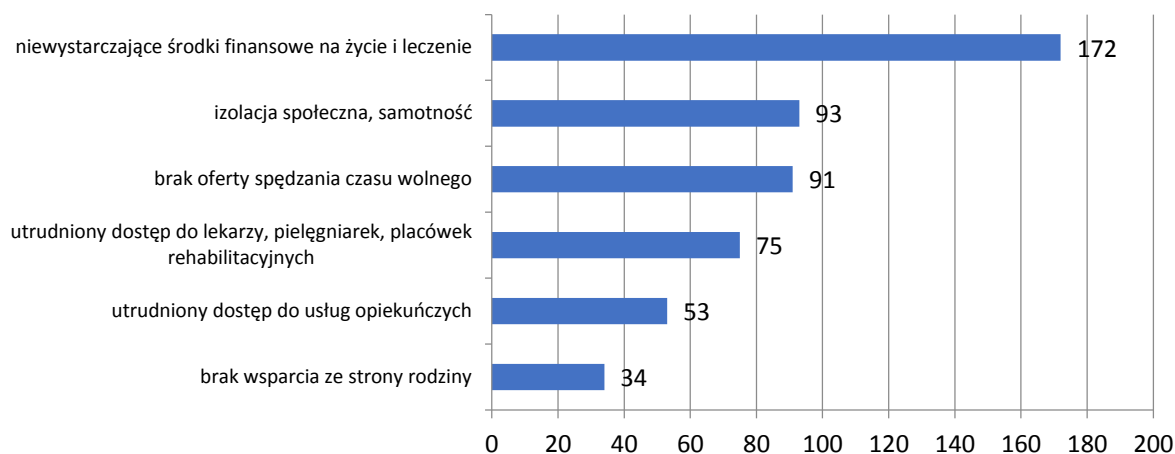
W odniesieniu do przemocy w rodzinie w Gminie Dębica Kaszubska funkcjonuje Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2020 z następującymi celami:

⁸ Gminny Program Profilaktyki Uzależnień w Gminie Dębica Kaszubska na rok 2020, Uchwała n3 XV/115/2019 Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 30 grudnia 2019 r.

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy z Gminy Dębica Kaszubska;
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie⁹.

W ankiecie przyjrano się także grupie osób starszych i samotnych oraz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych. Mieszkańcy Gminy Dębica Kaszubska oceniają, że największym problemem osób starszych i samotnych w Gminie są niewystarczające środki finansowe na życie i leczenie. Na kolejnych miejscach są izolacja społeczna i brak oferty spędzania czasu wolnego.

Rysunek 19 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby starsze i samotne w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

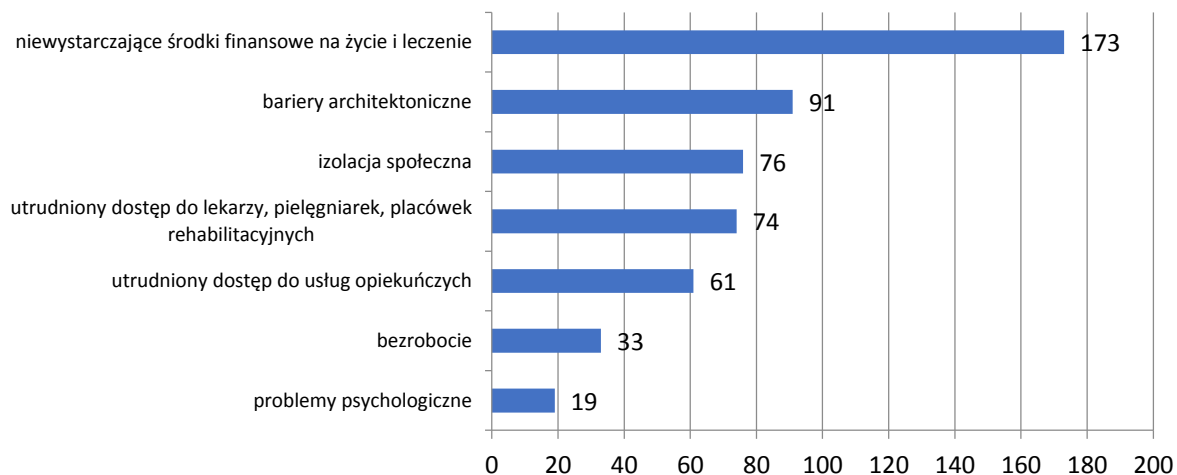

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Podobne odpowiedzi padają w odniesieniu do osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych – za największą barierę dla nich także uznano niewystarczające środki finansowe. Na drugim miejscu są bariery architektoniczne, a na trzecim – izolacja społeczna.

⁹ Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2020, Uchwała Rady Gminy Dębica Kaszubska z dn. 30 stycznia 2017 r.

Rysunek 20 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby niepełnosprawne i długotrwale chore w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

W Gminie odnotowano kilka aktywności, zmierzających do poprawy sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie.

Od 2019 roku w Motarzynie funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy. Został on przystosowany do potrzeb osób z różnym stopniem niepełnosprawności. Podopieczni mogą korzystać w nim m.in. z terapii kulinarnej, sali wyciszenia, wsparcia psychologa, gimnastyki i rehabilitacji, czy zajęć rękodzielniczych¹⁰. Środowiskowy Dom Samopomocy ma świadczyć usługi m.in. w ramach indywidualnych i zbiorowych treningów mających na celu poprawę sprawności psychofizycznej uczestników, ich zaradności osobistej oraz lepszego funkcjonowania w społeczeństwie¹¹.

W celu poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w 2020 roku podpisano umowę o dofinansowanie projektu pn.: „Klub Ogrodnika – aktywizacja osób niepełnosprawnych” w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Celem projektu jest wspieranie aktywizacji społeczności

¹⁰ Powstał Środowiskowy Dom Samopomocy w Motarzynie, <http://slupski24.pl/618/powstal-srodowiskowy-dom-samopomocy-w-motarzynie/>, dostęp: 17.12.2020

¹¹ Nabór uczestników do środowiskowego domu samopomocy w Motarzynie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej, <http://opsdebnicakaszubska.pl/170-nabor-uczestnikow-do-srodowiskowego-domu-samopomocy-w-motarzynie>, dostęp: 17.12.2020.

lokalnej, zaspokojenie potrzeb grupy defaworyzowanej – osób niepełnosprawnych i zapobieganie izolacji społecznej tych osób. Projekt otrzymał wsparcie w ramach środków Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi i będzie realizowany przez Stowarzyszenie „W Starym Kinie”¹².

W 2020 roku podpisano również umowę o dofinansowanie projektu pn.: „Strefy aktywności dla seniorów w Gminie Dębica Kaszubska” w ramach tego samego poddziałania. Celem projektu jest poprawa jakości życia i zdrowia, wspieranie aktywizacji społeczności lokalnej i zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych – seniorów, rozwój różnorodnych form aktywności oraz wzmocnienie kapitału społecznego poprzez utworzenie stref aktywności dla seniorów. Projekt także otrzymał wsparcie w ramach środków Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi i realizowany będzie przez Stowarzyszenie „KRÓLESTWO NATURY”¹³.

Stowarzyszenie Kulturalno- Społeczne „Budzimy Kulturę” zakończyło z kolei realizację projektu grantowego „Akademia Seniora – Śpiewający Seniorzy”. Projekt został wybrany do dofinansowania w ramach naboru 5/2018/G – wspieranie aktywności i integracji społecznej ogłoszonego przez LGD Partnerstwo Dorzecze Słupi. Celem projektu był zakup 12 kompletów strojów stylizowanych na ludowo (11 damskich i 1 męski) dla seniorów tworzących grupę wokalną przy Gminny Ośrodku Kultury w Dębicy Kaszubskiej, która takich strojów nie posiadała wcześniej¹⁴.

Pokazuje to, że podejmowane są pewne aktywności w obszarze organizacji pozarządowych, zmierzające do poprawy jakości życia seniorów i osób niepełnosprawnych w Gminie Dębica Kaszubska, w szczególności w obszarze ich integracji i zapobieganiu wykluczeniu. Niemniej jednak wskazanie osób starszych i samotnych, a także niepełnosprawnych i chorych jako grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym przez ankietowanych, a także trendy demograficzne wskazujące na rosnący udział osób starszych w społeczeństwie implikują konieczność skupienia się w dużym stopniu na problemach tych grup społecznych.

12 „Klub Ogrodnika – aktywizacja osób niepełnosprawnych”, Gmina Dębica Kaszubska, <https://debnicakaszubska.eu/klub-ogrodnika-aktywizacja-osob-niepelnosprawnych/>, dostęp: 11.12.2020.

13 „Strefy aktywności dla seniorów w Gminie Dębica Kaszubska”, Gmina Dębica Kaszubska, <https://debnicakaszubska.eu/strefy-aktywnosci-dla-seniorow-w-gminie-debnica-kaszubska/>, dostęp: 11.12.2020.

14 Promocja projektu grantowego „Akademia Seniora – Śpiewający Seniorzy”, Gminny Ośrodek Kultury w Dębicy Kaszubskiej, <https://gok.debnica.pl/promocja-projektu-grantowego-akademia-seniora-spiewajacy-seniorzy/>, dostęp: 11.12.2020.

Tabela 20 Podsumowanie diagnozy w obszarze Grupy społeczne

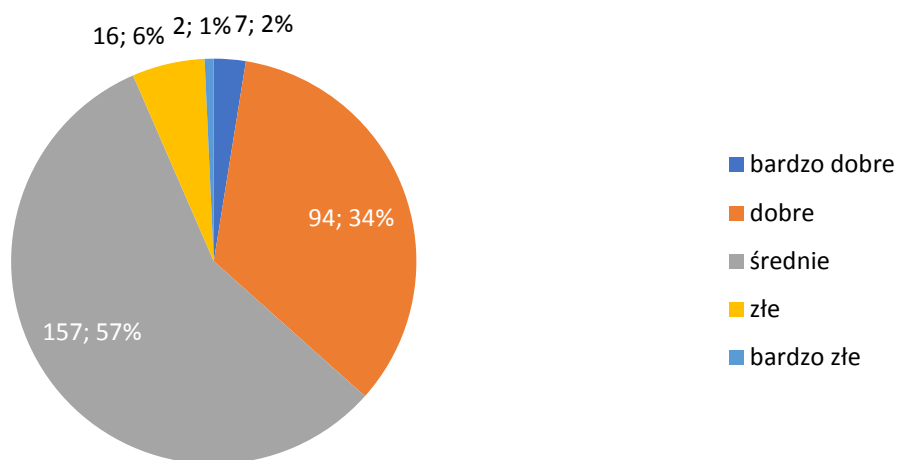
plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy; • uchwalenie gminnych programów walki z alkoholizmem i przemocą w rodzinie; • inicjatywy pozarządowe służące zwiększeniu integracji osób starszych i niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • osoby zmagające się z problemem uzależnień, ubogie, starsze i niepełnosprawne jako najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w Gminie; • odpowiedzi mieszkańców wskazujące na dużą wagę problemu alkoholizmu w Gminie; • problem braku środków na życie i leczenie u osób starszych i niepełnosprawnych; • problem izolacji społecznej wyżej wskazanych grup

Źródło: opracowanie własne.

3.9 Problemy społeczne

Blisko 60% ankietowanych w badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Dębica Kaszubska ocenia warunki życia w gminie jako średnie. 36,6% mieszkańców uznaje, że są dobre lub bardzo dobre, a 6,5%- że złe lub bardzo złe. Największy odsetek negatywnych odpowiedzi uzyskano w przedziale wiekowym 18-25 lat – 13,3% ankietowanych w tym wieku uznaje, że warunki życia w Gminie Dębica Kaszubska są złe lub bardzo złe.

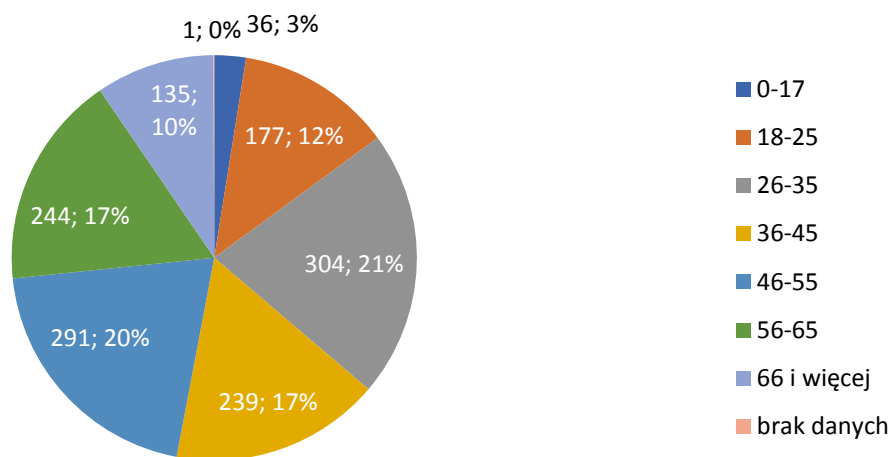
Rysunek 21 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie w Pana/Pani ocenie są aktualne warunki życia mieszkańców Gminy Dębница Kaszubska?

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębница Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Zgodnie z danymi pozyskanymi z Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębniczy Kaszubskiej, w latach 2014-2020 udzielono pomocy 1 427 osobom. Co piąta osoba uzyskująca świadczenia z pomocy społecznej była w wieku 26-35 lat lub 46-55 lat.

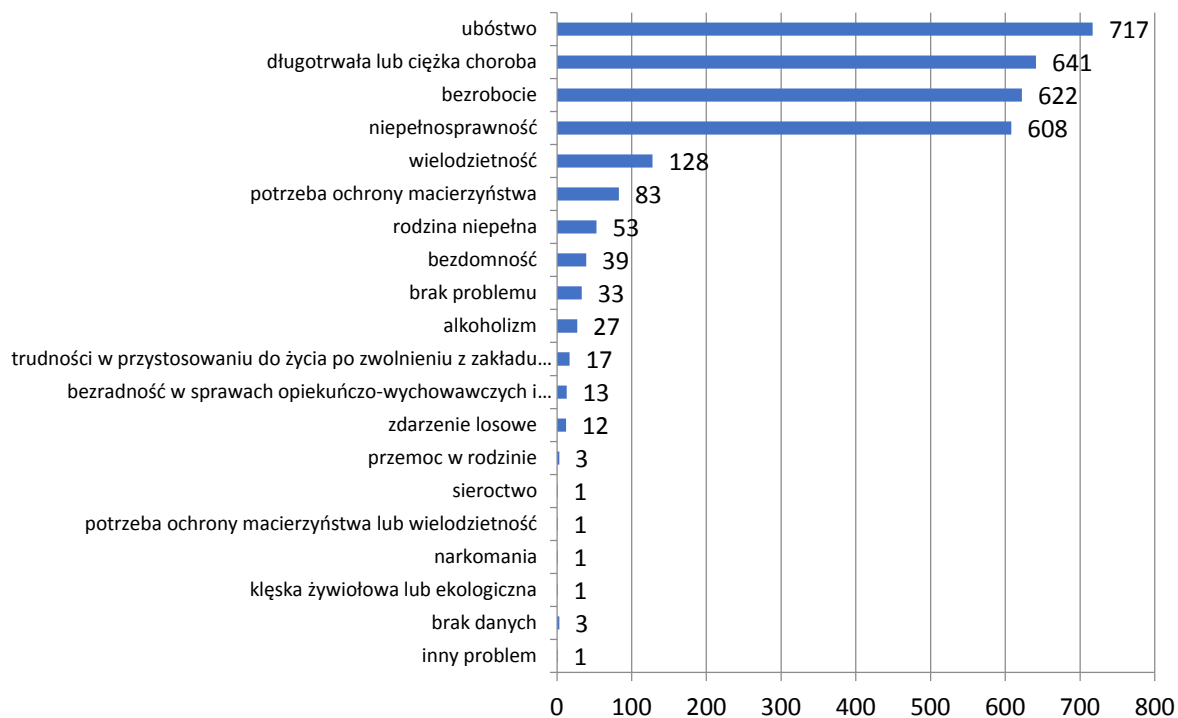
Rysunek 22 Struktura osób, którym zaplanowano świadczenia w okresie 2014-2020 w Gminie Dębница Kaszubska według wieku

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębniczy Kaszubskiej.

Najczęstszą przyczyną zgłoszenia do OPS w Gminie Dębница Kaszubska jest ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność.

Tabela 21 Najczęstsze przyczyny zgłoszenia do OPS w okresie 2014-2020 w gminie Dębica Kaszubska

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej.

Problem długotrwałej i ciężkiej choroby jest najczęstszą przyczyną zgłoszenia do OPS wśród najstarszych osób objętych pomocą. U osób młodszych najczęstszymi przyczynami zgłoszenia do OPS są ubóstwo i bezrobocie.

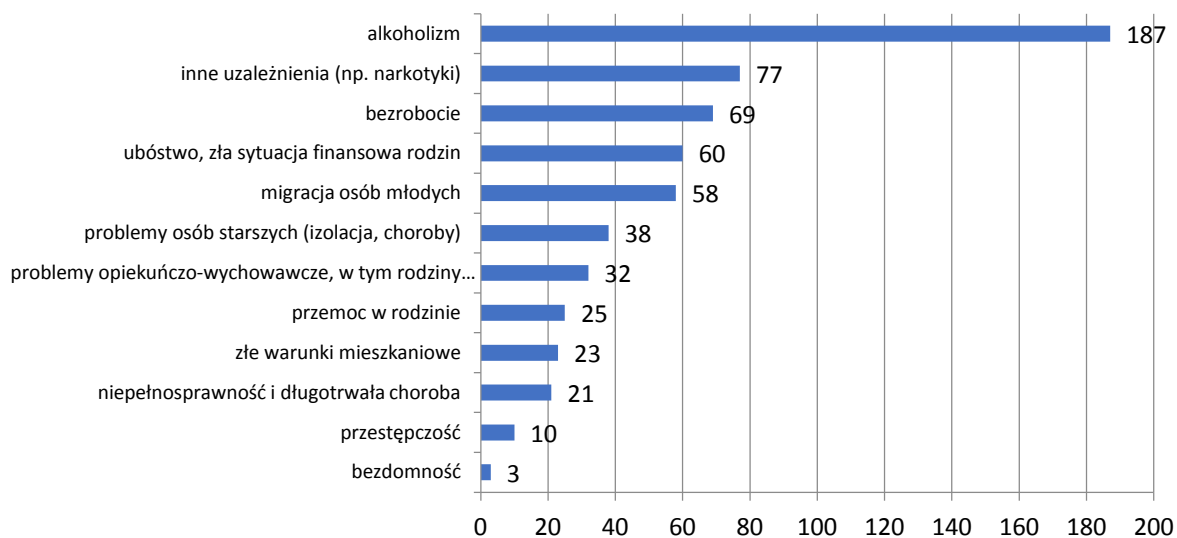
Tabela 22 Najczęstsze przyczyny zgłoszenia do OPS w poszczególnych grupach wiekowych w okresie 2014-2020 w Gminie Dębica Kaszubska

0-17 lat	18-25 lat	26-35 lat	36-45 lat	46-55 lat	56-65 lat	66 lat i więcej
Ubóstwo – 25 osób	Bezrobociele - 115 osób	Bezrobociele – 169 osób	Ubóstwo – 145 osób	Ubóstwo – 165 osób	Długotrwała lub ciężka choroba – 161 osób	Długotrwała lub ciężka choroba – 128 osób
Bezrobocie – 18 osób	Ubóstwo – 112 osób	Ubóstwo – 164 osoby	Bezrobocie – 125 osób	Niepełnosprawność – 152 osoby	Niepełnosprawność – 144 osoby	Niepełnosprawność – 94 osoby
Potrzeba ochrony macierzyństwa – 17 osób	Niepełnosprawność – 47 osób	Niepełnosprawność – 85 osób	Niepełnosprawność – 87 osób	Długotrwała lub ciężka choroba – 147 osób	Ubóstwo – 99 osób	Ubóstwo – 7 osób

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej.

Sami mieszkańcy mogą wskazać 3 najpoważniejsze problemy w gminie, najczęściej wskazują w szczególności na alkoholizm, dalej na inne uzależnienia oraz bezrobocie. Sporo osób wskazuje także na ubóstwo i migrację osób młodych.

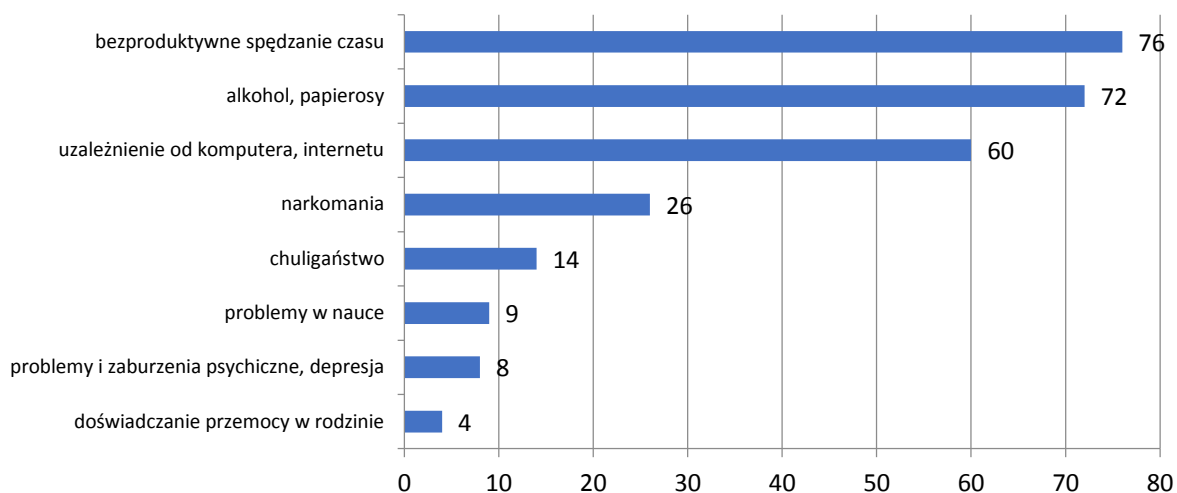
Rysunek 23 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

W odniesieniu do dzieci i młodzieży, ankietowani wskazują, że najbardziej negatywne zjawiska dotyczące tej grupy to bezproduktywne spędzanie czasu, alkohol i papierosy oraz uzależnienie od komputera i internetu. Żaden ankietowany nie wybrał odpowiedzi „ubóstwo, niedożywienie”.

Rysunek 24 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży są najczęstsze w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Ankietowani dostali do oceny szerokie spektrum sytuacji w Gminie i ocenili swoje zadowolenie na temat każdego z jej elementów od 1 – bardzo niezadowolony do 5 – bardzo zadowolony. W tabeli poniżej zaznaczono na zielono najlepiej oceniane obszary, a na czerwono – najgorzej. Wszystkie grupy wiekowe zgodnie dobrze oceniają warunki mieszkaniowe i dostępność przedszkoli w gminie. Wśród najlepiej ocenianych elementów rzeczywistości w gminie są też stan środowiska naturalnego, dostęp do internetu, a wśród najstarszych osób – kompetencje kadry pomocy społecznej. Najgorzej ocenianymi aspektami są z kolei dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego, oferta dla osób uzależnionych, organizacja czasu wolnego, a dla osób starszych – oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych i udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym.

Tabela 23 Średnia ocena różnych aspektów życia w Gminie Dębica Kaszubska ogółem i według grup wiekowych (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony)

	ogółem	osoby młode (do 25 lat)	osoby w średnim wieku (26-59 lat)	osoby starsze (od 60 lat)
sytuacja na lokalnym rynku pracy	2,7	2,7	2,6	3,1
warunki mieszkaniowe	3,3	3,6	3,2	3,6
oferta edukacyjna szkół	2,9	2,9	2,9	3,1
dostępność przedszkoli	3,3	3,3	3,3	3,3
dostęp do opieki zdrowotnej (lekarze, pielęgniarki, ośrodki zdrowia)	2,6	2,7	2,5	2,9
poziom pomocy społecznej	2,8	3,2	2,7	3,0
oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych itp.)	2,5	2,9	2,4	2,6
oferta pomocy dla osób uzależnionych (terapia, konsultacje itp.)	2,4	2,5	2,3	3,1
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego	2,3	2,6	2,2	2,6
organizacja czasu wolnego (kluby sportowe, koła zainteresowań)	2,4	2,6	2,3	2,9
dostęp do oferty kulturalnej (wydarzenia kulturalne, koncerty, wystawy, biblioteka)	2,5	2,6	2,4	2,9
organizacja imprez na kulturalnych na terenie gminy	2,5	2,6	2,5	2,7
bezpieczeństwo publiczne	2,7	2,8	2,7	2,8
dostęp do internetu	2,9	3,5	2,8	2,8
stan środowiska naturalnego	3,1	3,1	3,2	3,0
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym	2,6	2,9	2,5	2,3
działalność pomocy społecznej	2,7	3,2	2,6	2,9
kompetencje kadr pomocy społecznej	2,9	3,2	2,8	3,6

Źródło: ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska dotycząca problemów społecznych w Gminie.

Zapytano ankietowanych o pomysły na przeciwdziałanie negatywnym skutkom zjawisk na terenie Gminy Dębica Kaszubska. Każdy z nich miał możliwość zaznaczenia maksymalnie 10 odpowiedzi z listy. Pomysły, które zostały wskazane ponad 100-krotnie przez

ankietowanych to wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy (143 odpowiedzi), organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (122) oraz walka z alkoholizmem i narkomanią poprzez poradnictwo i działania interwencyjne (115). W dalszej kolejności odniesiono się do działań związanych ze wspieraniem rynku pracy poprzez organizację kursów i szkoleń (99) oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie usług opiekuńczych (89) i organizacji czasu wolnego (80).

Tabela 24 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 10 odpowiedzi

Sposoby przeciwdziałania negatywnym zjawiskom	Liczba odpowiedzi
wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy	143
organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	122
walka z alkoholizmem i narkomanią – poradnictwo i działania interwencyjne	115
organizacja kursów i szkoleń pod kątem dostosowywania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy	99
usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych	89
organizacja czasu wolnego dla osób starszych i samotnych (Klub Seniora itp.)	80
zwiększenie dostępu do usług opieki zdrowotnej	75
tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych	74
zwiększenie dostępności przedszkoli i żłobków	68
działania na rzecz zwiększania bezpieczeństwa na terenie gminy (monitoring, fotoradary, zwiększenie patroli policji itp.)	68
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych (np. rehabilitacja)	64
pomoc prawna dla mieszkańców	62
likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	60
profilaktyka w zakresie uzależnień skierowana do dzieci i młodzieży	52
pomoc psychologiczna dla mieszkańców	52
zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach	48
organizacja imprez wspomagających aktywizację społeczną	48
usługi pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego	47
zwiększenie innego rodzaju niż finansowa pomocy dla najuboższych (np. rzeczowej)	40
zwiększenie pomocy finansowej dla najuboższych	38
usługa asystenta rodzin dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	38
zwiększenie pomocy materialnej dla uczniów	34

stworzenie i wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: poradnictwo i działania interwencyjne	33
wsparcie inicjatyw obywatelskich (fundacji, stowarzyszeń)	29
propagowanie idei wolontariatu i tworzenie warunków do jego działania, organizacja wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej	29
zwiększanie kompetencji kadr pomocy społecznej	23
zwiększenie wielkości kadry pomocy społecznej	22
prowadzenie profilaktycznych programów zdrowotnych	19
podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom	6

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnicy Kaszubskiej.

Ankietowani dostali także możliwość samodzielnego wskazania sposobów walki z problemami społecznymi w Gminie Dębica Kaszubska. Zaproponowali m.in.:

- Interwencje policji w stosunku do osób nadużywających alkoholu w miejscach publicznych;
- Ośrodek rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych i opiekę w godzinach pracy ich bliskich;
- Zwrócenie uwagi na potencjał społeczników;
- Progi zwalniające i lepsze oświetlenie by zwiększyć bezpieczeństwo na drogach;
- Poradzenie sobie z gminnym stadionem, który nie służy do uprawiania sportu, a jest miejscem spotkań młodzieży w innych, niekoniecznie właściwych celach;
- Budowanie klimatu pomocy sąsiedzkiej;
- Angażowanie młodzieży w działania w Gminie;
- Stworzenie miejsca wspólnych spotkań dla osób w różnym wieku – skwer, ścieżki do spacerowania, plac zabaw;
- Tworzenie miejsc aktywizacji osób starszych nie tylko w Dębicy Kaszubskiej, ale w innych sołectwach;
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych (zawody sportowe, koła zainteresowań itp.).

Tabela 25 Podsumowanie diagnozy w obszarze Problemy społeczne

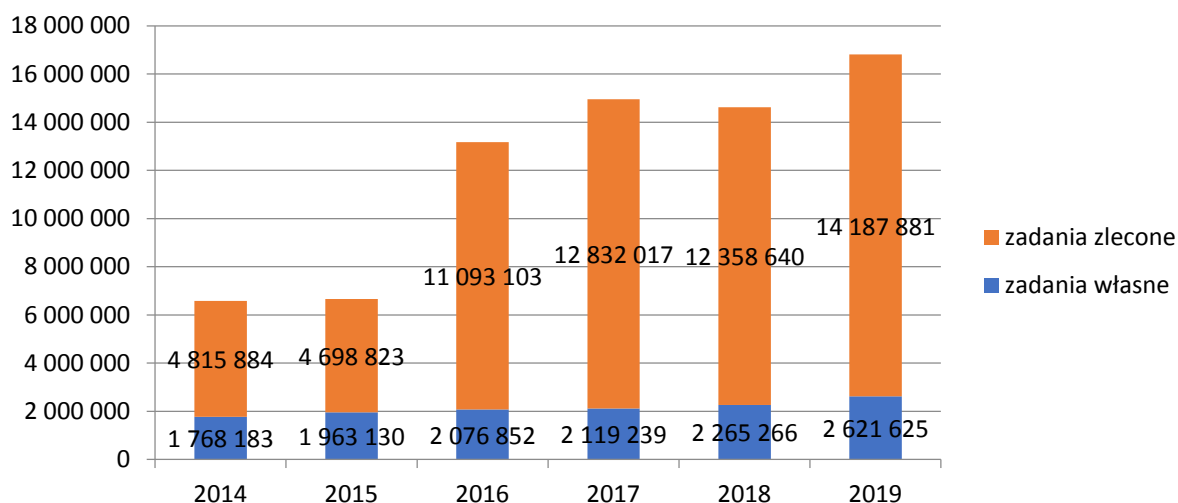
plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> warunki mieszkaniowe, dostępność przedszkoli w gminie, stan środowiska naturalnego, dostęp do internetu i kompetencje kadry pomocy społecznej jako najlepiej oceniane aspekty życia w Gminie 	<ul style="list-style-type: none"> średnie zadowolenie mieszkańców z warunków życia w Gminie, szczególnie u osób młodych; ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność jako najczęstsze przyczyny zgłoszenia do OPS; alkoholizm, inne uzależnienia i bezrobocie jako najczęstsze problemy społeczne w opinii mieszkańców; bezproduktywne spędzane czasu, alkohol i papierosy oraz uzależnienie od komputera i internetu jako najczęstsze problemy wśród dzieci i młodzieży; dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego, oferta dla osób uzależnionych, organizacja czasu wolnego, oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych i udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym jako najslabiej oceniane aspekty życia w Gminie

Źródło: opracowanie własne.

3.10 Stan i możliwości pomocy społecznej

Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej w 2019 roku były bliskie 17 mln zł, z czego 84,4% odpowiadało zadaniom zleconym, a 15,6% - zadaniom, własnym. Wydatki od 2014 roku zwiększyły się 2,5-krotnie – głównie z uwagi na wprowadzenie świadczenia 500+. Zwiększył się także udział zadań zleconych w ogóle wydatków – w 2014 roku wynosił on 73,1%.

Rysunek 25 Wydatki na zadania własne i zlecone Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnie Kaszubskiej w latach 2013-2019

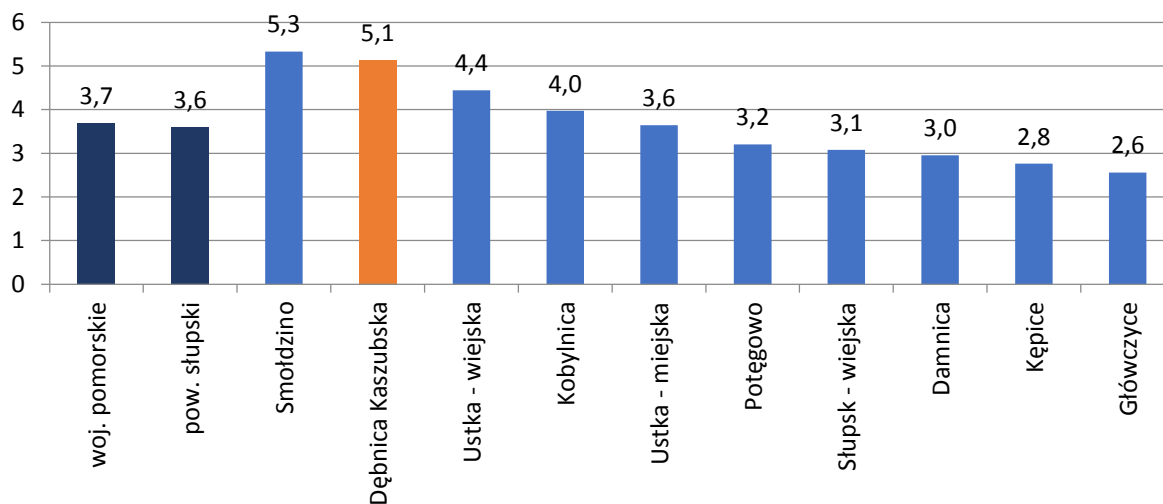
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie Kaszubskiej.

Porównano wydatki na poszczególne rodzaje świadczeń w 2014 i 2019 roku. W 2014 roku główną grupę stanowiły wydatki na świadczenia rodzinne (46,9%), w 2019 roku – wydatki na świadczenia wychowawcze (49,3%), a świadczenia rodzinne zajęły drugie miejsce (25,6%). Od 2014 roku wzrosła w największym stopniu wartość specjalnych zasiłków celowych (o 366,0%), wsparcia na zdarzenia losowe (262,4%), wydatków na sprawienie pogrzebu (o 205,0%), wydatków ponoszonych na dzieci przebywające w pieczy zastępczej (o 144,0%), świadczeń na usługi opiekuńcze (o 143,8%). Spadła z kolei wartość dodatków mieszkaniowych (o 56,3%), zasiłków okresowych (o 36,6%), świadczeń funduszu alimentacyjnego (o 32,1%) i zasiłków celowych (o 14,9%).

3.11 Organizacje pozarządowe

Według danych GUS w Dębicy Kaszubskiej działają 2 fundacje i 47 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Zaznacza się jednak, że wśród tych organizacji są m.in. ochotnicze straże pożarne o specyficznym rodzaju działalności społecznej, a pewna część organizacji jest nieaktywna lub aktywna w bardzo słanym zakresie. Niemniej jednak tak duża statystyczna liczba organizacji społecznych przekłada się na wysoką wartość wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców. Jest ona niemal najwyższa spośród wszystkich gmin powiatu słupskiego.

Rysunek 27 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wśród organizacji pozarządowych na terenie gminy Dębica Kaszubska znajduje się jedna organizacja ze statusem OPP – to Fundacja Partnerstwo Dorzecze Słupi koordynująca Lokalną Grupę Działania. Wśród członków LGD są przedstawiciele sektora publicznego – samorządy lokalne i podmioty od nich zależne, przedstawiciele sektora społecznego – lokalne organizacje pozarządowe i przedstawiciele sektora gospodarczego – firmy, w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą oraz rolniczą. Fundacja PDS obecnie swoje działania

skupia na promowaniu obszaru Partnerstwa Dorzecza Słupi zarówno w kraju, jak i zagranicą prowadząc Centrum Informacji Turystycznej w Słupsku¹⁵.

Aby zwiększyć zaangażowanie społeczności lokalnej, aktywizować ją, wykreować lokalnych liderów, zwiększyć integrację lokalnej społeczności, włączyć osoby wykluczone w życie społeczne oraz rozwinąć inicjatywy służące ożywieniu i rozwojowi Gminy, realizowano w Gminie operację pn. „Dębnicka akademie lokalnych liderów”. W operacji zaplanowano udział sołtysów/członków rad sołeckich i lokalnych liderów w ramach szkoleń i warsztatów, służących nabraniu wiedzy i umiejętności w zakresie wdrażania innowacyjności, integrowania, animowania, pobudzania do oddolnych inicjatyw mieszkańców z obszarów wiejskich. W trakcie spotkań uczestnicy zdobyli wiedzę na temat efektywniejszego zarządzania wsią, jak pozyskiwać środki zewnętrzne na lokalne inicjatywy oraz aktywizowanie obszarów wiejskich¹⁶.

Pewną formą aktywizacji mieszkańców jest funkcjonowanie od 2016 roku Funduszu Sołeckiego, w ramach którego mieszkańcy bezpośrednio decydują o wydatkowaniu specjalnie przeznaczonej puli środków w danym sołectwie.

Ankieta wśród mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska unaoczniała jednak umiarkowane zadowolenie mieszkańców z zaangażowania społeczeństwa w życie publiczne – szczególnie niska ocena przypadała na osoby najstarsze. W rozmowach z przedstawicielami OPS w Dębicy Kaszubskiej zidentyfikowano także potencjalny problem niskiej aktywności tak licznych organizacji. To można uznać za niewykorzystywany potencjał do wspólnego kreowania dobrych warunków do życia w Gminie.

15 Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi, <http://pds.org.pl/stowarzyszenie/o-nas.html>, dostęp: 25.11.2020.

16 Dębnicka akademie liderów lokalnych, Gmina Dębica Kaszubska. <https://debnicakaszubska.eu/debnicka-akademia-liderow-lokalnych/>, dostęp: 11.12.2020.

Tabela 26 Podsumowanie diagnozy w obszarze Organizacje pozarządowe

plusy	minusy
<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba organizacji pozarządowych w Gminie – potencjał do współpracy w kierunku redukcji problemów społecznych w Gminie; • zidentyfikowane korzystne działania organizacji społecznych; • funkcjonowanie Funduszu Sołeckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • słaba ocena aktywności organizacji pozarządowych w Gminie – niewykorzystany potencjał dla realizacji działań ku poprawie warunków życia

Źródło: opracowanie własne.

3.12 Podsumowanie – analiza SWOT

SWOT to akronim angielskich słów *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse) i *threats* (zagrożenia)

Metoda klasyfikuje czynniki określające obecną, jak i przyszłą sytuację jednostki na pozytywne i negatywne oraz wewnętrzne i zewnętrzne, tym samym tworząc cztery grupy czynników:

- czynniki wewnętrzne pozytywne, czyli mocne strony;
- czynniki wewnętrzne negatywne, czyli słabe strony,
- czynniki zewnętrzne pozytywne, czyli szanse,
- czynniki zewnętrzne negatywne, czyli zagrożenia.

Poniżej – analiza SWOT dla sytuacji w zakresie problemów społecznych w Gminie Dębica Kaszubska, stanowiąca podsumowanie wcześniej zaprezentowanej diagnozy. Szanse i zagrożenia z kolei są wyrazem pozytywnych i negatywnych czynników, zidentyfikowanych w otoczeniu Gminy.

Tabela 27 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • „młodsze” społeczeństwo niż w ogóle powiatu i województwa; • dodatni przyrost naturalny w latach 2009-2017, wysoki średni przyrost naturalny 2009-2019 na tle innych gmin; • jedno z najniższych ujemnych sald migracji z lat 2009-2019 w powiecie; • spadek bezrobocia rejestrowego w latach 2014-2019; • wzrost liczby mieszkań i ich powierzchni użytkowej; • obecność mieszkań gminnych i lokali socjalnych; • bardzo dobra sytuacja w zakresie dostępu do przedszkoli – liczba miejsc przewyższająca liczbę dzieci w wieku przedszkolnym, wzrost liczby miejsc w przedszkolach o prawie ¼ w latach 2013-2018; • 3 przychodnie i 1 apteka w Gminie; • działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Dębnicy Kaszubskiej - szeroka oferta zajęć dodatkowych GOK dla młodzieży i osób starszych; • działanie kompleksu sportowego, pozwalającego na spędzanie czasu wolnego; • ogólnie dobra ocena bezpieczeństwa w Gminie przez mieszkańców; 	<ul style="list-style-type: none"> • średnie zadowolenie mieszkańców z warunków życia w Gminie, szczególnie u osób młodych; • trend spadkowy liczby ludności w latach 2010-2019, ostatnie lata (2018-2019) z przewagą zgonów nad urodzeniami, ujemne saldo migracji – zmniejszanie się potencjału społecznego, mogącego akumulować się w Gminie; • starzenie się społeczeństwa – rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze społeczeństwa, niosący konieczność wzmożonej reakcji na problemy osób starszych; • problem bezrobocia kobiet, osób młodych, po 50 roku życia i niepełnosprawnych, a także bezrobotnych długotrwale; • niski udział pracujących w ogóle ludności, znamionujący niską aktywność zawodową; • przekonanie o trudnościach na lokalnym rynku pracy, braku ofert pracy wśród mieszkańców; • mniejsza średnia powierzchnia użytkowa mieszkańca i większa przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie niż w powiecie; • duże spadki liczby uczniów, zwłaszcza

<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie posterunku policji w Dębnicy Kaszubskiej; • opracowywanie gminnych programów przeciwko alkoholizmowi i przemocy w rodzinie; • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • duża liczba organizacji pozarządowych w Gminie – potencjał do współpracy w kierunku redukcji problemów społecznych w Gminie; • funkcjonowanie Funduszu Sołeckiego; • zidentyfikowane korzystne działania organizacji społecznych, m.in. służące zwiększeniu integracji osób starszych i niepełnosprawnych; • działalność środowiskowego Domu Samopomocy w Motarzynie; • wysoki poziom objęcia mieszkańców dostępem do wodociągu i kanalizacji; • stan środowiska naturalnego, dostęp do internetu i kompetencje kadry pomocy społecznej jako inne dobrze oceniane aspekty życia w Gminie 	<ul style="list-style-type: none"> na tle powiatu słupskiego; • nieco słabsze wyniki uczniów szkół w Gminie z matematyki i j. angielskiego w relacji z wynikami powiatowymi; • gorszy dostęp do opieki zdrowotnej i aptek niż w ogóle powiatu i województwa; • słabe statystyki aktywności życia kulturalnego w Gminie, niska ocena mieszkańców oferty kulturalnej i organizacji czasu wolnego; • słaba ocena aktywności organizacji pozarządowych w Gminie – niewykorzystany potencjał dla realizacji działań ku poprawie warunków życia; • brak dostępu do gazu z sieci dla mieszkańców; • problemy ludzi młodych – bezrobocie, poczucie zagrożenia dla bezpieczeństwa, niska ocena życia kulturalnego i oferty spędzania czasu wolnego; • problem publicznego spożywania alkoholu na terenie Gminy; • problem braku środków na życie i leczenie u osób, izolacja społeczna starszych i niepełnosprawnych; • ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność jako najczęstsze przyczyny zgłoszenia do OPS;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • alkoholizm, inne uzależnienia i bezrobocie jako najczęstsze problemy społeczne w opinii mieszkańców; • bezproduktywne spędzane czasu, alkohol i papierosy oraz uzależnienie od komputera i internetu jako najczęstsze problemy wśród dzieci i młodzieży; • wykluczenie komunikacyjne utrudniające podejmowanie zatrudnienia czy innych aktywności poza Gminą, a także dostęp np. do lekarzy z mniejszych miejscowości Gminy osobom bez samochodu • negatywne skutki pandemii – wzrost bezrobocia, ograniczenie działalności instytucji kultury i organizacji pozarządowych; • dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego, oferta dla osób uzależnionych i oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jako inne najsłabiej oceniane aspekty życia w Gminie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania w postaci konkursów, dotacji i programów m.in. finansowanych z Funduszy Europejskich; • Programy rządowe wspierające walkę z problemami społecznymi; • Wzrost zamożności społeczeństwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana struktury wiekowej społeczeństwa, trend starzenia się ludności, rosnące problemy osób starszych; • Słabnąca integracja rodzin; • Problem uzależnienia od wsparcia społecznego niektórych grup; • Problemy nowych uzależnień (internet)

<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca świadomość społeczna dotycząca problemów różnych grup, osób indywidualnych i rodzin; • Rozwój technologii; • Popularyzacja podmiotów ekonomii społecznej; • Rosnąca świadomość na temat znaczenia psychoterapii w radzeniu sobie z wieloma problemami społecznymi; • Lepszy dostęp do wiedzy i informacji dzięki popularyzacji internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • i nowych zaburzeń życia osób i rodzin (pracoholizm, brak czasu na odpoczynek i spędzanie czasu z rodziną); • Niedostatki służby zdrowia – trudności z dostępem do specjalistów, niedofinansowanie; • Problemy finansowe osób starszych i niepełnosprawnych – niskie emerytury i świadczenia; • Problemy w obszarze edukacji – spadająca liczba uczniów, jakość nauczania, zadowolenie i zaangażowanie kadr, roszczeniowość uczniów i rodziców; • Braki kadrowe na rynku pracy, niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy; • Zagrożenie wykluczeniem cyfrowym; • Wykluczenie komunikacyjne małych miejscowości; • Kryzys związany z pandemią w dziedzinie zdrowia, gospodarki czy kultury
--	--

Źródło: opracowanie własne.

4. Założenia strategiczne

4.1 Podstawy teoretyczne

Strategia to ogólny program działalności danej organizacji/jednostki samorządu terytorialnego sporządzony na dłuższy okres czasu, ukierunkowany na wykorzystanie posiadanych potencjałów do osiągnięcia postawionych założeń. Strategia charakteryzuje się odległym horyzontem czasowym, skupieniem wysiłków na określonych zadaniach, obejmowaniem szerokiego zakresu działań i określeniem wskaźników realizacji powziętych przedsięwzięć.

Elementy składające się na strategię można uszeregować w postaci piramidy, na której czele są wizja i misja.

Rysunek 28 Elementy składowe strategii

Źródło: opracowanie własne.

Wizja to obraz pożądanego stanu danego podmiotu w przyszłości, sytuacja, do której będzie się dążyć. Wizja powinna być zwięzła, realna, ale motywująca. Wizja stanowi wyraz aspiracji i wyobrażeń danego podmiotu o przyszłości.

Misja jest syntetycznym opisem sposobu realizacji wizji. Stanowi krótką i precyzyjną prezentację najważniejszych celów podmiotu.

Cele konkretyzują to, jak będzie realizowana misja. **Cele strategiczne** wyznaczają najważniejsze kierunki działania – są określane z długim horyzontem czasowym. **Cele operacyjne** z kolei mają krótszy horyzont czasowy, są podstawą do osiągnięcia celów strategicznych oraz dłużej wykorzystaniu szans i mocnych stron, a przezwyciężaniu słabych stron i zagrożeń.

4.2 Wizja i misja

Po zapoznaniu się z sytuacją Gminy Dębica Kaszubska w zakresie problemów społecznych, zidentyfikowaniu najpoważniejszych problemów, które należy zniwelować w najbliższych latach, ale i mocnych stron, które powinny przysłużyć się walce ze wskazanymi negatywnymi zjawiskami, opracowano wizję Gminy Dębica Kaszubska odnoszącą się do obszaru problemów i polityki społecznej. Zawiera ona system wartości, wyznaczający kierunki prac nad określeniem celów strategicznych i operacyjnych w Gminie.

WIZJA

Gmina Dębica Kaszubska – miejsce przyjazne wszystkim pokoleniom, bezpieczne i posiadające klimat dla budowy szczęśliwych rodzin i aktywnego społeczeństwa

Wyżej zaprezentowaną wizję planuje się zrealizować przy pomocy szeregu celów, zadań i działań, których syntetycznym zobrazowaniem jest misja Gminy w obszarze problemów i polityki społecznej.

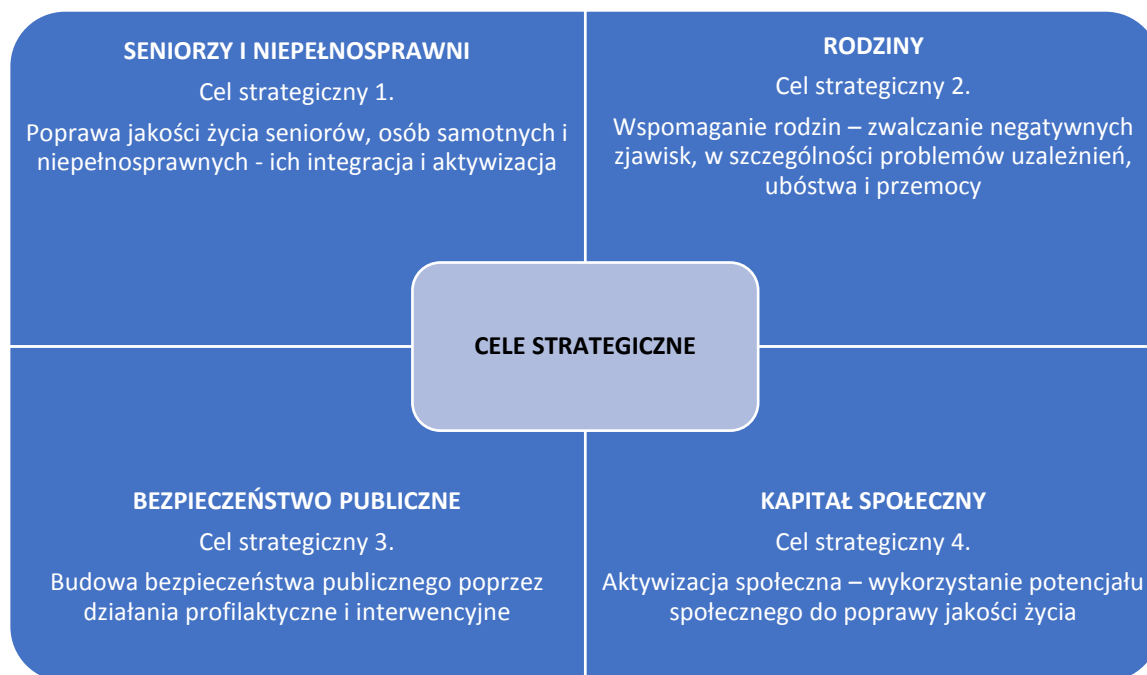
MISJA

Tworzenie korzystnej atmosfery do życia i aktywności społecznej poprzez aktywną i nastawioną na redukcję negatywnych zjawisk politykę społeczną, która dąży do poprawy jakości życia wszystkich pokoleń, zwiększa dostępność i jakość usług

4.3 Cele strategiczne i operacyjne

Strategia wyodrębnia cztery cele strategiczne, odpowiadające za cztery obszary priorytetowe, jakie zidentyfikowano w trakcie prac nad opracowywaniem dokumentu.

Rysunek 29 Cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne.

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia seniorów, osób samotnych i niepełnosprawnych - ich integracja i aktywizacja

Zmiana struktury wiekowej, która – mimo wolniejszej niż w powiecie czy w województwie dynamiki – przypada w udziale Gminie Dębica Kaszubska wymaga odpowiedniej reakcji. W najbliższych latach liczba osób starszych w Gminie będzie się zwiększała, co wymaga podjęcia działań z jednej strony wspomagających codzienne funkcjonowanie tych osób, z drugiej – ich integrację z resztą społeczeństwa. Część codziennych problemów dzieli z seniorami grupa osób niepełnosprawnych – są to problemy finansowe, problemy dostępności usług opiekuńczych czy problemy związane z barierami architektonicznymi. Włączono zatem niepełnosprawnych w grono osób, na których skupia się cel strategiczny nr 1 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska.

Cel strategiczny 2. Wspomaganie rodzin – zwalczanie negatywnych zjawisk, w szczególności problemów uzależnień, ubóstwa i przemocy

Rodzina to podstawowa komórka społeczna, w której mieszkańcy Gminy funkcjonują na co dzień i która kształtuje postawy przyszłych pokoleń. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska postawiono w szczególny sposób na redukcję

negatywnych zjawisk w rodzinach, w szczególności w obszarze uzależnień, ubóstwa i przemocy. Planuje się aktywne przeciwdziałanie poważnym problemom w rodzinach, jakie zidentyfikowano w trakcie diagnozy stanu społeczeństwa w Gminie, dobierając narzędzia do przeciwdziałania każdemu z nich. W ramach Strategii planuje się także kontynuację szeregu działań wspierających zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych rodzin, wykorzystując nie tylko narzędzia finansowe, ale także doradcze, profilaktyczne i informacyjne. Problemem rodzin w Gminie poza negatywnymi zjawiskami w postaci uzależnień i przemocy jest także bezrobocie, które często leży u podstaw wcześniej wskazanych patologii, a którego konsekwencją jest także ubóstwo – w Strategii swoje miejsca znalazły zatem działania zmierzające do poprawy stanu zatrudnienia w Gminie Dębnie Kaszubska. Szczególne miejsce w działaniach strategicznych ukierunkowanych na rodzinę znalazło młode pokolenie, którego dobry start, wyrównanie szans i bezpieczeństwo ma wspierać szereg inicjatyw wspomagających.

Cel strategiczny 3. Budowa bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne

Podstawą rozwoju jednostek samorządu terytorialnego – czy to w obszarze społecznym, czy gospodarczym – jest bezpieczeństwo. Po zidentyfikowaniu problemów w tym obszarze zdecydowano się na uwzględnienie tego elementu w jednym z celów strategicznych niniejszego dokumentu. W szczególny sposób odniesiono się do problemu alkoholizmu z Gminie, unaoczniającego się także w sferze publicznej. Zwiększaniu bezpieczeństwa w Gminie mają służyć działania profilaktyczne i interwencyjne, u których podstawy leży współpraca z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za ład i spokój publiczny. W obszar bezpieczeństwa publicznego włączono także bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców. Skuteczne realizowanie działań zmierzających do zwiększenia porządku i spokoju w Gminie gwarantowane jest przez odpowiednie, wysokie kwalifikacje kadr pomocy społecznej, co także uwzględnia ten cel strategiczny.

Cel strategiczny 4. Aktywizacja społeczna – wykorzystanie potencjału społecznego do poprawy jakości życia

Zidentyfikowano bardzo dużą potrzebę wsparcia aktywizacji społecznej w Gminie. Pomimo posiadania relatywnie dużej liczby możliwości akumulowania się kapitału społecznego w organizacjach pozarządowych i miejscach spotkań (np. świetlice), mieszkańcy wskazują za małe zaangażowanie społeczności lokalnej w życie publiczne. Działania strategiczne mają na celu poprawę sytuacji w tym obszarze, która skutkować powinna także korzystnym z punktu widzenia problemów społecznych zwiększeniem się oferty spędzania czasu wolnego. Posiadanie lepszej oferty możliwości spędzania wolnego czasu pozwoli bowiem na dobre spożytkowanie energii przez mieszkańców, w tym młodzieży i tworzenie korzystnych społecznie inicjatyw.

Do każdego z celów strategicznych dobrano cele operacyjne w sposób szczegółowy obrazujące sposoby osiągnięcia zamierzeń w poszczególnych obszarach priorytetowych.

Rysunek 30 Cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne.

5. Realizacja Strategii

Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano działania, stanowiące najniższy, konkretny poziom realizacji postanowień Strategii, podmioty odpowiedzialne za ich realizację, wskaźniki i przewidywane źródła finansowania.

Tabela 28 Realizacja Strategii

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania	Podmioty odpowiedzialne i zaangażowane	Wskaźniki	Przewidywane źródła finansowania
1. Poprawa jakości życia seniorów, osób samotnych i niepełnosprawnych - ich integracja i aktywizacja	1.1 Wsparcie seniorów i osób niepełnosprawnych w codziennym funkcjonowaniu	Realizacja usług Asystenta Osoby Niepełnosprawnej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób korzystających ze wsparcia Asystenta Osoby Niepełnosprawnej Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Realizacja usług wspomagających utrzymywanie i poprawę sprawności (usługi rehabilitacji, usługi opiekuńcze)	Urząd Gminy organizacje pozarządowe szkoły		
		Rozwój środowiskowego domu pomocy i doposażenie świetlic środowiskowych z Gminą Potęgowo	lokalne media parafie		

		<p>Udzielanie wsparcia finansowego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów (zasiłki, świadczenia)</p> <p>Dążenie do likwidacji barier architektonicznych</p> <p>Podnoszenie jakości usług opiekuńczych</p> <p>Realizacja projektu Srebrna Sieć II na rzecz zintegrowanego, lokalnego systemu usług społecznych wykorzystujących zdalne technologie informacyjne tj. teleopieka, rehabilitacja domowa oraz instrumenty animacji środowiskowej poprzez tworzenie sąsiedzkich sieci samopomocowych i promocję wolontariatu senioralnego.</p> <p>Uczestnictwo w Programie Opieka 75+</p>			
--	--	---	--	--	--

		Akcje informacyjne na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby starsze i niepełnosprawne			
		Budowanie wolontariatu w zakresie wspierania codziennego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych			
1.2 Aktywizacja społeczna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych		Intensyfikacja działania klubu seniora i rozszerzenie jego działalności na inne miejscowości	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy	Liczba osób korzystających z oferty klubu seniora	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Promocja i wspieranie aktywności społecznej na rzecz osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych	Gminny Ośrodek Kultury Powiatowy Urząd Pracy	Liczba akcji i kampanii społecznych w zakresie aktywizacji osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych	
		Podnoszenie świadomości problemów osób starszych i niepełnosprawnych	organizacje pozarządowe	Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych	
		Budowa idei działań w ramach wymiany międzypokoleniowej	szkoły		
		Rozpowszechnianie informacji w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez	lokalne media parafie		

		osoby starsze i niepełnosprawne			
		Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych			
2. Wspomaganie rodzin – zwalczanie negatywnych zjawisk, w szczególności problemów uzależnień, ubóstwa i przemocy	2.1 Aktywne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w rodzinach	Rozszerzanie bezpośredniej pomocy w rodzinach realizowanej przez Asystentów Rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologicznej i prawniczej dla członków rodzin w kryzysie	Urząd Gminy	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	
		Prowadzenie i doskonalenie procedury Niebieskiej Karty	organizacje pozarządowe	Liczba akcji informacyjnych w zakresie problemów uzależnień i przemocy	
		Opracowywanie na dalsze lata programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie	lokalne media parafie	Liczba zrealizowanych godzin doradztwa psychologicznego i prawniczego	

		Akcje informacyjne w zakresie możliwości uzyskania wsparcia przez rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy			
		Tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia dla rodzin w kryzysie			
	2.2 Wsparcie rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych	Wsparcie finansowe dla rodzin (świadczenia 500+, zasiłek rodzinny)	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin korzystająca ze wsparcia finansowego i rzeczowego	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Wsparcie rzeczowe dla rodzin zmagających się z problemami finansowymi	Urząd Gminy organizacje pozarządowe	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	
		Propagowanie informacji na temat Karty Dużej Rodziny i korzyści z jej wykorzystywania	szkoły	Liczba osób korzystających z działań edukacyjnych	
		Udzielanie wsparcia w postaci dodatków mieszkaniowych	lokalne media parafie		

		Działania edukacyjne na rzecz rodziny, wartości rodzinnych, ale także praktycznych kompetencji wykorzystywanych w rodzinie czy prowadzenia domowego budżetu – pogadanki, prezentacje, akcje informacyjne			
2.3 Wspieranie wychodzenia z bezrobocia i ubóstwa		Koordinacja prac społecznie użytecznych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Wskaźnik bezrobocia rejestrowego	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Dążenie do zagwarantowania w Gminie usług doradcy zawodowego	Urząd Gminy	Wskaźnik bezrobocia rejestrowego wśród kobiet	
		Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu przeciwdziałania bezrobociu i zwiększania aktywności zawodowej mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku	Wskaźnik bezrobocia rejestrowego wśród osób młodych	
		Dbalność o jakość lekcji doradztwa zawodowego w szkołach	szkoły organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa/bezrobocia	
		Uczestnictwo w promocji możliwości doszkalania się, przebranżawiania się, rozwoju zawodowego	lokalny biznes		
2.4 Przeciwdziałanie problemom i kryzysom		Działania profilaktyczne i informacyjne w zakresie	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba akcji i kampanii	Budżet Gminy

	osób młodych	przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży	Urząd Gminy	informacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży	Środki z programów zewnętrznych
		Wspieranie inicjatyw młodzieżowych i działalności organizacji zrzeszających osoby młode	Gminny Ośrodek Kultury		
		Realizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych budujących ducha aktywności społecznej i przedsiębiorczości u młodzieży	szkoły		
		Spotkania młodzieży z lokalnymi przedsiębiorcami w celu budowy ducha przedsiębiorczości i sieci kontaktów wspierających aktywność zawodową	organizacje pozarządowe		
		Zapewnienie wsparcia psychologicznego w szkołach	lokalny biznes		
				Liczba działań Gminy i OPS realizowanych we współpracy z młodzieżą	

3. Budowa bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne	3.1 Działania w zakresie przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba akcji i wydarzeń z zakresu edukacji na temat uzależnienia od alkoholu	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Opracowywanie na dalsze lata programów przeciwdziałania alkoholizmowi w Gminie	Urząd Gminy	Liczba osób korzystających ze wsparcia OPS z powodu uzależnienia od alkoholu	
		Akcje profilaktyczne i edukacyjne (festyny, spotkania tematyczne) w zakresie uzależnienia od alkoholu	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia z Gminy	
		Kontynuacja pracy punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin	Komenda Policji w Słupsku		
		Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień	organizacje pozarządowe		
		Monitorowanie kwestii sprzedaży alkoholu na terenie gminy i egzekwowania kar za sprzedaż alkoholu nieletnim i nietrzeźwym	lokalne media		
	3.2 Aktywna współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne	Regularne spotkania z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne w Gminie	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zrealizowanych spotkań z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
Lobbowanie na rzecz		Urząd Gminy Komenda Policji			

		częstszych partoli policyjnych	w Słupsku	publiczne w Gminie	
		Budowa i doskonalenie systemu obiegu informacji na temat zagrożeń bezpieczeństwa w Gminie pomiędzy zaangażowanymi podmiotami	organizacje pozarządowe		
3.3 Działania na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców		Edukacja zdrowotna, propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców poprzez akcje informacyjne, konkursy, warsztaty	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Gminny Ośrodek Kultury	Liczba przeprowadzonych na terenie Gminy akcji badań profilaktycznych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		Zaangażowanie w tworzenie się i promocję bezpłatnych badań profilaktycznych i konsultacji lekarskich w Gminie	przychodnie organizacje pozarządowe	Liczba akcji edukacyjnych z zakresu zdrowia i propagowania zdrowego stylu życia	
		Współpraca na rzecz zwiększania dostępności usług ochrony zdrowia	lokalne media parafie		

	<p>3.4 Doskonalenie kadr pomocy społecznej</p>	<p>Udział kadry w szkoleniach zwiększających jej wiedzę, kompetencje i umiejętności z zakresu wykorzystywania narzędzi pomocy społecznej</p> <p>Zapewnienie optymalnego zatrudnienia w OPS, uwzględniającego potrzeby realizacji pomocy społecznej i możliwości finansowe</p> <p>Zapewnienie optymalnych warunków pracy dla kadr pomocy społecznej</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Urząd Gminy</p>	<p>Liczba pracowników pomocy społecznej podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe</p>	<p>Budżet Gminy</p> <p>Środki z programów zewnętrznych</p>
<p>4. Aktywizacja społeczna – wykorzystanie potencjału społecznego do poprawy jakości życia</p>	<p>4.1 Wspieranie aktywizacji potencjału społecznego</p>	<p>Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i aktywna współpraca z nimi</p> <p>Aktywna promocja wydarzeń i akcji realizowanych przez organizacje pozarządowe</p> <p>Włączanie organizacji pozarządowych w realizację zadań z obszaru polityki społecznej</p> <p>Kontynuacja funkcjonowania</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Urząd Gminy</p> <p>Gminny Ośrodek Kultury</p> <p>organizacje pozarządowe</p> <p>lokalne media</p> <p>parafie</p>	<p>Liczba wspólnych inicjatyw z organizacjami pozarządowymi</p>	<p>Budżet Gminy</p> <p>Środki z programów zewnętrznych</p>

		Funduszu Sołeckiego			
		Promocja idei wolontariatu			
		Promocja zawiązywania się partnerstw międzysektorowych (instytucje gminne i organizacje pozarządowe)			
	4.2 Wspieranie tworzenia się oferty spędzania czasu wolnego	Aktywizacja działania świetlic i rozszerzenie ich działalności	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba działań realizowanych przez świetlice	Budżet Gminy Środki z programów Zewnętrznych
		Realizacja projektu Społeczni do Potęgi we współpracy z Gminą Potęgowo na rzecz doposażenia świetlic, powstania Klubów Życzliwości, zwiększenia oferty zajęć dla mieszkańców	Urząd Gminy Gminny Ośrodek Kultury organizacje pozarządowe lokalne media	Liczba imprez kulturalnych organizowanych w Gminie	
		Tworzenie informatora możliwości spędzania czasu wolnego z uwzględnieniem działań realizowanych przez organizacje pozarządowej i grupy lokalne	parafie		
		Tworzenie warunków do optymalnego wykorzystania lokalnych zasobów infrastrukturalnych (m.in.			

		świetlice wiejskie, boiska, siłownie zewnętrzne, itd.)			
--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne.

6. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja

Zgodnie z Art. 110 Ustawy o pomocy społecznej koordynacją realizacją Strategii zajmuje się **Ośrodek Pomocy Społecznej**. Ta instytucja będzie także odpowiedzialna za wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025, tj. realizację poszczególnych zadań i działań, włączanie innych podmiotów do realizacji działań i koordynację prac między nimi, poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, promocję poszczególnych działań, informowanie o postępach realizacji Strategii oraz monitorowanie realizacji i ewaluację Strategii. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez OPS, Urząd Gminy oraz partnerów w realizacji w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Źródłami finansowania realizacji działań zaplanowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 będą:

- budżet Gminy Dębica Kaszubska, budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej i budżety gminnych jednostek organizacyjnych;
- fundusze zewnętrzne, w szczególności Fundusze Europejskie, a także pieniądze z programów rządowych i skierowane do instytucji pozarządowych.

Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań Strategii będą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Budżet planowany na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 będzie oszacowany w okresach rocznych. Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych oscylować będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków za 2019 rok z planowanymi wzrostami związanymi z pozyskiwaniem dodatkowych funduszy zewnętrznych na realizację projektów, zwiększeniem intensyfikacji wykorzystania świadczeń społecznych (np. Programu 500+) czy zwiększeniem zakresu zadań zleconych.

Monitoring realizacji Strategii polega na gromadzeniu i analizie danych dotyczących realizacji określonych w założeniach strategicznych celów. Pozwala on na sprawdzenie i ocenę skuteczności realizacji działań strategicznych i ewentualnie ustalenie, jakie należy

podjąć środki zaradcze czy nowe działania, by zrealizować postawione cele. Monitorowanie dostarcza także informacji dla przyszłego planowania – pokazuje, w jakim stopniu podjęte w danym okresie działania przybliżyły jednostkę do realizacji postawionej wizji.

Dla każdego z celów operacyjnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 opracowano zestaw mierników. Źródłami danych dla tych mierników są ogólnodostępne statystyki Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku czy Komendy Policji w Słupsku, a także statystyki zbierane przez określone instytucje – Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej czy Gminny Ośrodek Kultury w Dębicy Kaszubskiej. Analiza powinna obejmować mierniki przyporządkowane każdemu z celów operacyjnych.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 realizowana będzie **w okresach rocznych**. Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring wskaźników będzie **Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej**.

W celu ewaluacji ogólnego wpływu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 na stan Gminy w obszarze społecznym przygotowano zestaw dodatkowych kluczowych wskaźników realizacji Strategii uwzględniający wartości docelowe przypadające na koniec okresu realizacji Strategii, który prezentuje tabela poniżej.

Tabela 29 Kluczowe wskaźniki do ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	929 (2019)	880 (2025)
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień	22 (2019)	20 (2025)
Poziom bezrobocia rejestrowego	6,3% (2019)	5,0% (2025)
Dynamika zmian liczby ludności	-2,7% (2015-2019)	-1,0% (2021-2025)

Źródło: opracowanie własne.

W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport zawierający dane liczbowe, ukazujący osiągnięcie założonych wartości wskaźników realizacji działań ustalonych do osiągnięcia ogółem, jak i w relacji do poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Zgromadzone dane i wnioski z przeprowadzonego monitoringu w postaci raportu przekazane zostaną do władz Gminy Dębica Kaszubska oraz zostaną zakomunikowane mieszkańcom przy wykorzystaniu strony internetowej Gminy.

7. Zgodność z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-2025 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi opracowanymi na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Poniżej przedstawiono najważniejsze punkty wspólne niniejszego opracowania z dokumentami wyższego rzędu.

EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - strategia przyjęta przez Komisję Europejską w celu stymulowania rozwoju gospodarki Unii Europejskiej:

- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną;
- zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i
- zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo - najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju, kluczowy dla określenia działań rozwojowych:

- I.3.2 Rozwój kapitału społecznego: promowanie instytucji wolontariatu, zmiana roli publicznych instytucji kultury (bibliotek, domów kultury, etc.) oraz zwiększenie aktywności istniejących organizacji w dziedzinie sportu, w szczególności klubów sportowych; budowa nowych lub modernizacja istniejących, zreformowanych instytucji kultury i sportu; wspieranie instytucji kultury i sportu w ich roli integrowania społeczności lokalnej i pobudzania aktywności obywatelskiej
- I.3.3 Zwiększanie bezpieczeństwa obywatela: podnoszenie wiedzy i świadomości konsumentów w zakresie zasad zdrowego żywienia i profilaktyki chorób, kształtowanie świadomości zdrowotnej i zdrowego stylu życia poprzez promocję i edukację zdrowotną
- III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym: zmiany w systemie świadczeń społecznych (stymulowanie aktywności, zintegrowane bazy danych różnych służb itp.), programy integracji społecznej nastawione na likwidowanie deficytów jednostek oraz wspieranie ich potencjałów,

zwiększony dostęp do rehabilitacji, kampanie społeczne przygotowujące środowiska lokalne, pracodawców, urzędników na aktywne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, tworzenie warunków dla rozwoju oraz promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów;

- III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych: zmiany w systemie świadczeń społecznych - lepsze dopasowanie wsparcia, inwestycje infrastrukturalne pozwalające niepełnosprawnym na obecność w przestrzeni publicznej, tworzenie warunków dla rozwoju oraz promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów – wdrażanie modelu „srebrnej gospodarki”.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – dokument przedstawiający wyzwania, jakie stoją przed polską gospodarką (tzw. pułapki rozwojowe), a także zarysowujący przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, nowe podejście do polityki gospodarczej, a także inicjatywy kluczowe dla realizacji założeń:

- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Cel szczegółowy III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 – projekt zawierający strategiczne zadania państwa w obszarze kapitału ludzkiego i obszarze spójności społecznej:

- Cel szczegółowy 2. Poprawa zdrowia obywatelu oraz systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 3. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- Cel szczegółowy 4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Projekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 po konsultacjach społecznych – dokument nakreślający kierunki rozwoju dla województwa pomorskiego:

- Cel strategiczny 1. Trwałe bezpieczeństwo: poprawa stanu zdrowia mieszkańców;

- Cel strategiczny 2. Otwarta wspólnota regionalna: wzrost aktywności zawodowej i społecznej, zwłaszcza osób ze szczególnymi potrzebami, wzrost efektywności współpracy międzysektorowej, w szczególności NGO, JST i przedsiębiorców, z uwzględnieniem stałego podnoszenia kompetencji dotyczących współpracy oraz inwestowania w infrastrukturę społeczną, zapewnienie przyjaznej przestrzeni publicznej służącej rozwojowi kapitału społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2013-2020 – dokument regulujący kwestię polityki społecznej w powiecie słupskim:

- Cel strategiczny I. Nowoczesny rynek pracy i wysoki poziom edukacji: zmniejszenie liczby osób bezrobotnych poprzez wzrost aktywności zawodowej mieszkańców powiatu, zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do zasobów rynku pracy;
- Cel strategiczny II. Zdrowie społeczeństwo: zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu, zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców;
- Cel strategiczny III. Szczęśliwa rodzina i szczęśliwe dziecko: zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych oraz do środowiskowych form wsparcia, intensyfikacja działań na rzecz ofiar przemocy i sprawców przemocy, poprawa dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, wzrost aktywności mieszkańców powiatu;
- Cel strategiczny IV. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego: zwiększenie udziału mieszkańców we współdecydowaniu o kierunkach rozwoju powiatu, intensyfikacja działań na rzecz rozwoju wolontariatu, wspieranie aktywności społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Dębica Kaszubska na lata 2014-2020 – dokument regulujący cele strategiczne Gminy:

- Cel strategiczny A. Umacnianie kapitału społecznego, jako partnera dla samorządu i sfery gospodarczej: inicjowanie powstawania nowych stowarzyszeń i wspieranie istniejących, wykorzystywanie potencjału stowarzyszeń, tworzenie lepszych warunków do współdecydowania mieszkańców o sprawach lokalnych.

8. Spis tabel

Tabela 1 Struktura respondentów ankiety internetowej9

Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupeckiego w latach 2009-201912

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupeckiego w latach 2009-201916

Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 ludności w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupeckiego w latach 2009-201917

Tabela 5 Podsumowanie diagnozy w obszarze Demografia18

Tabela 6 Pracujący na 1 000 ludności w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupeckiego w latach 2014-201920

Tabela 7 Podsumowanie diagnozy w obszarze Lokalny rynek pracy22

Tabela 8 Mieszkania gminne i lokale socjalne w Gminie Dębica Kaszubska24

Tabela 9 Odsetek korzystających z wodociągu, kanalizacji i gazu w Gminie Dębica Kaszubska na tle województwa i powiatu w latach 2014-201924

Tabela 10 Podsumowanie diagnozy w obszarze Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura25

Tabela 11 Liczba dzieci i miejsc w przedszkolach w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupeckiego w latach 2013-201826

Tabela 12 Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupeckiego w latach 2013-201827

Tabela 13 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Dębica Kaszubska na tle powiatu i województwa28

Tabela 14 Podsumowanie diagnozy w obszarze Sytuacja edukacyjna28

Tabela 15 Przychodnie na 10 tys. ludności i ludność na aptekę ogólnodostępną w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupeckiego w latach 2013-201829

Tabela 16 Podsumowanie diagnozy w obszarze Stan opieki zdrowotnej29

Tabela 17 Podsumowanie diagnozy w obszarze Życie kulturalne32

Tabela 18 Statystyka zdarzeń w ruchu drogowym w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2017-201935

Tabela 19 Podsumowanie diagnozy w obszarze Bezpieczeństwo publiczne36

Tabela 20 Podsumowanie diagnozy w obszarze Grupy społeczne43

Tabela 21 Najczęstsze przyczyny zgłoszenia do OPS w okresie 2014-2020 w gminie Dębica Kaszubska45

Tabela 22 Najczęstsze przyczyny zgłoszenia do OPS w poszczególnych grupach wiekowych w okresie 2014-2020 w Gminie Dębica Kaszubska46

Tabela 23 Średnia ocena różnych aspektów życia w Gminie Dębica Kaszubska ogółem i według grup wiekowych (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony)48

Tabela 24 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy Dębica Kaszubska?– pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 10 odpowiedzi49

Tabela 25 Podsumowanie diagnozy w obszarze Problemy społeczne51

Tabela 26 Podsumowanie diagnozy w obszarze Organizacje pozarządowe56

Tabela 27 Analiza SWOT57

Tabela 28 Realizacja Strategii67

Tabela 29 Kluczowe wskaźniki do ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska na lata 2021-202581

9. Spis rysunków

Rysunek 1 Zmiana liczby ludności w latach 2009-2019 w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego [%]13

Rysunek 2 Struktura ludności Gminy Dębica Kaszubska w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w 2009 i 2019 roku14

Rysunek 3 Urodzenia żywe i zgony w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2009-201914

Rysunek 4 Zameldowania i wymeldowania w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2009-201917

Rysunek 5 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z Gminy Dębica Kaszubska w latach 2014-201919

Rysunek 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku [%]20

Rysunek 7 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są według Pana/Pani główne powody bezrobocia w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru21

Rysunek 8 Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań [m²] w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2014-201923

Rysunek 9 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m²] i przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku23

Rysunek 10 Miejsca w przedszkolach na 1 000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w Gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2018 roku27

Rysunek 11 Liczba imprez organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Gminie Dębica Kaszubska w latach 2014-201930

Rysunek 12 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie Gminy Dębica Kaszubska?33

Rysunek 13 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru34

Rysunek 14 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy Dębica Kaszubska? wśród osób do 25 roku życia – pytanie wielokrotnego wyboru34

Rysunek 15 Liczba osób umieszczonych w izbie wytrzeźwień z Gminy Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku³⁶

Rysunek 16 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Kto w Pana/Pani opinii jest najbardziej zagrożony wykluczeniem społecznym w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi³⁷

Rysunek 17 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu alkoholizmu w Gminie Dębica Kaszubska?³⁷

Rysunek 18 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jaka jest w Pana/Pani ocenie skala problemu przemocy domowej w Gminie Dębica Kaszubska?³⁹

Rysunek 19 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby starsze i samotne w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi⁴⁰

Rysunek 20 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Z jakimi według Pana/Pani barierami spotykają się najczęściej osoby niepełnosprawne i długotrwale chore w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi⁴¹

Rysunek 21 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie w Pana/Pani ocenie są aktualne warunki życia mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska?⁴⁴

Rysunek 22 Struktura osób, którym zaplanowano świadczenia w okresie 2014-2020 w Gminie Dębica Kaszubska według wieku⁴⁴

Rysunek 23 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi⁴⁶

Rysunek 24 Odpowiedź na pytanie ankietowe: Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży są najczęstsze w Gminie Dębica Kaszubska? – pytanie wielokrotnego wyboru, maks. 3 odpowiedzi⁴⁷

Rysunek 25 Wydatki na zadania własne i zlecony Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej w latach 2013-2019⁵²

Rysunek 26 Struktura wydatków Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej według rodzajów świadczeń w 2014 i 2019 roku⁵³

Rysunek 27 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Dębica Kaszubska na tle wszystkich gmin powiatu słupskiego w 2019 roku⁵⁴

Rysunek 28 Elementy składowe strategii⁶¹

Rysunek 29 Cele strategiczne⁶³

Rysunek 30 Cele operacyjne66

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspieranie osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka. Strategia zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej gminy, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określa cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji Strategii oraz wskaźniki realizacji działań.

W okresie od 9 listopada do 22 listopada 2020 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe z wykorzystaniem techniki CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW), a zatem z wykorzystaniem ankiety internetowej. Ankieta internetowa do wypełnienia przez mieszkańców została udostępniona na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnicy Kaszubskiej i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dębnicy Kaszubskiej, mediach społecznościowych Gminy Dębica Kaszubska i Gminnego Ośrodka Kultury w Dębicy Kaszubskiej, sołectwa Dębica Kaszubska, Zakładu Gospodarki Komunalnej w Dębicy Kaszubskiej oraz grupy Głos Mieszkańców Gminy Dębica Kaszubska. Link do ankiety internetowej został przekazany także do Urzędu Gminy w Dębicy Kaszubskiej, Zespołu Szkół w Motarzynie, Zespołu Szkół w Gogolewie oraz LGD Partnerstwo Dorzecze Słupi, gdzie zadeklarowano przeprowadzenie ankiety.

Badanie ankietowe miało na celu zapoznanie się z opinią społeczności Gminy Dębica Kaszubska na temat sytuacji różnych grup społecznych w Gminie i postrzegania poziomu zagrożenia konkretnymi problemami społecznymi. Ankieta została wypełniona przez 276 respondentów. Wyniki ankiety oraz wszelkie uwagi zgłoszone podczas badania zostały uwzględnione w opracowanym dokumencie strategicznym.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych jak i pozyskanych przez gminę środków finansowych.

W momencie podjęcia uchwały nie jest możliwe oszacowanie jej skutków finansowych ze względu na pojawiające się możliwości pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych w okresie objętym w dokumencie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.